

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การรายงานในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจสำนึกสากลของเยาวชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

1.1 ผลการสำรวจสำนึกสากลจากมาตรสำนึกสากลตามบริบทของสังคม
วัฒนธรรมไทย

1.1.1 ผลการสำรวจข้อมูลทั่วไป

1.1.2 ผลการสำรวจข้อมูลสำนึกสากลของเยาวชน

1.2 ผลการสนทนากลุ่มเยาวชน

1.2.1 ผลการสนทนากลุ่มเยาวชนที่มีคะแนนจากมาตรสำนึกสากลตาม
บริบทของสังคมวัฒนธรรมไทยในระดับดีมาก

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสำนึกสากล

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลที่ส่งผลต่อสำนึกสากล

1.2.2 ผลการสนทนากลุ่มเยาวชนที่มีคะแนนจากมาตรวัดสำนึกสากลตาม
บริบทของสังคมวัฒนธรรมไทยในระดับน้อยมาก

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสำนึกสากล

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลที่ส่งผลต่อสำนึกสากล

1.2.3 ข้อสังเกตจากการสนทนากลุ่มเยาวชนที่มีสำนึกสากลระดับดีมาก
กับเยาวชนที่มีสำนึกสากลระดับน้อยมาก

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสำนึกสากล

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลที่ส่งผลต่อสำนึกสากล

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลของเยาวชน

2.1 ผลการสนทนากลุ่มเยาวชน

2.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจสำนัคนิสากลของเยาวชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

**1.1 ผลการสำรวจสำนัคนิสากลของเยาวชนจากมาตรสำนัคนิสากลตามบริบทของสังคม
วัฒนธรรมไทย**

1.1.1 ผลการสำรวจข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของเยาวชน

(N = 2,124)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	1,041	49.00
1.2 หญิง	1,083	51.00
2. ระดับชั้น		
2.1 มัธยมศึกษาปีที่ 4	735	34.60
2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 5	701	33.00
2.3 มัธยมศึกษาปีที่ 6	688	32.40
3. ศาสนา		
3.1 พุทธ	1,946	91.60
3.2 คริสต์	66	3.20
3.3 อิสลาม	107	5.00
3.4 อื่นๆ	5	0.20
4. ภูมิลำเนา		
4.1 กรุงเทพมหานคร	1,650	82.34
4.2 ภาคกลางและปริมณฑล	101	5.04
4.3 ภาคเหนือ	46	2.30
4.4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	109	5.44
4.5 ภาคใต้	66	3.29
4.6 ภาคตะวันออก	22	1.10
4.7 ไม่ระบุ	130	0.50

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(N = 2,124)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. สถานภาพครอบครัว		
5.1 บิดาและมารดาอยู่ด้วยกัน	1,699	79.99
5.2 บิดา มารดาหย่าร้าง	243	11.44
5.3 บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต	127	5.98
5.4 อื่นๆ	50	2.35
5.5 ไม่ระบุ	5	0.24
6. รายได้ครอบครัว		
6.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	311	14.64
6.2 10,000-30,000 บาท/เดือน	886	41.71
6.3 30,001-50,000 บาท/เดือน	445	20.95
6.4 มากกว่า 50,000 บาท/เดือน	460	21.66
6.5 ไม่ระบุ	22	1.04
7. คะแนนเฉลี่ยสะสม		
7.1 ต่ำกว่า 2.00	50	2.35
7.2 ระหว่าง 2.00-2.50	281	13.23
7.3 ระหว่าง 2.51-3.00	495	23.31
7.4 มากกว่า 3.00	1,294	60.92
7.5 ไม่ระบุ	4	0.19
8. การติดตามข่าวสารต่างประเทศ		
8.1 น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์	209	9.84
8.2 1-2 ครั้ง/สัปดาห์	662	31.17
8.3 3-4 ครั้ง/สัปดาห์	527	24.81
8.4 5-6 ครั้ง/สัปดาห์	222	10.45
8.5 ทุกวัน	478	22.50
8.6 ไม่ระบุ	26	1.22

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(N = 2,124)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง		
9.1 เกือบจะไม่เคย	399	18.79
9.2 บางครั้งบางครั้ง	1,359	63.98
9.3 บ่อยครั้งต่อสัปดาห์	213	10.03
9.4 เกือบทุกวัน	130	6.12
9.5 ไม่ระบุ	23	1.08
10. การมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม		
10.1 ไม่มี	1,163	54.76
10.2 1-2 คนที่เป็นคนที่รู้จักกัน	499	23.49
10.3 มีเพื่อนต่างชาติ 1 คน	95	4.47
10.4 มีเพื่อนต่างชาติ 2-3 คน	147	6.92
10.5 มีเพื่อนต่างชาติมากกว่า 3 คน	190	8.95
10.6 ไม่ระบุ	30	1.41
11. การเรียนภาษาต่างประเทศ		
11.1 ภาษาอังกฤษ	2,071	97.50
11.2 ภาษาฝรั่งเศส	253	11.90
11.3 ภาษาเยอรมัน	57	2.68
11.4 ภาษาอิตาลี	10	0.47
11.5 ภาษาญี่ปุ่น	308	14.50
11.6 ภาษาจีน	681	32.06
11.7 ภาษาอาหรับ	100	4.71
11.8 ภาษามาลเลย์	39	1.84
11.9 อื่นๆ	38	1.79

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(N = 2,124)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12. การพูดภาษาต่างประเทศ		
12.1 ภาษาอังกฤษ	1,901	89.50
12.2 ภาษาฝรั่งเศส	137	6.45
12.3 ภาษาเยอรมัน	19	0.89
12.4 ภาษาอิตาลี	11	0.52
12.5 ภาษาญี่ปุ่น	153	7.20
12.6 ภาษาจีน	339	15.96
12.7 ภาษาอาหรับ	44	2.07
12.8 ภาษามาลเลย์	30	1.41
12.9 อื่นๆ	52	2.45
13. ความสามารถในการพูดภาษาถิ่น		
13.1 ไม่เป็น	1,497	70.48
13.2 เป็น	605	28.48
13.3 ไม่ระบุ	22	1.04
14. การเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ		
14.1 ไม่เคย	1,657	78.01
14.2 เคย	444	20.90
14.3 ไม่ระบุ	23	1.08
15. สถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา)		
15.1 เขต 1	855	40.30
15.2 เขต 2	564	26.60
15.3 เขต 3	705	33.20

จากการส่งมาตรการสำนึกสากลตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทยให้กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งสามเขต จำนวน 2,340 คน ได้รับการตอบกลับ 2,124 คน คิดเป็นร้อยละ 90.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับเป็นนักเรียนชาย 1,041 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 และนักเรียนหญิง 1,083 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0

เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่ามีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 735 คน (ร้อยละ 34.6) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 701 คน (ร้อยละ 33.0) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 688 คน (ร้อยละ 32.4)

เมื่อจำแนกตามการนับถือศาสนา พบว่าเยาวชนนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด โดยมีผู้นับถือศาสนาพุทธ 1,946 คน (ร้อยละ 91.6) รองลงมาคือ ผู้นับถือศาสนาอิสลาม 107 คน (ร้อยละ 5.0) ศาสนาคริสต์ 66 คน (ร้อยละ 3.2) และศาสนาอื่นๆ หรือไม่นับถือศาสนา 5 คน (ร้อยละ 0.2)

เมื่อจำแนกตามภูมิลำเนา พบว่าเยาวชนมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและปริมณฑล ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเยาวชนมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร 1,650 คน (ร้อยละ 82.34) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 109 คน (ร้อยละ 5.44) ภาคกลางและปริมณฑล 101 คน (ร้อยละ 5.04)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพครอบครัว พบว่าเยาวชนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมากที่สุด รองลงมาคือบิดามารดาหย่าร้าง บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต และสถานภาพครอบครัวแบบอื่นๆ อาทิ บิดามารดาแยกกันอยู่ หรืออาศัยอยู่กับญาติมีน้อยที่สุด โดยเยาวชนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมี 1,699 คน (ร้อยละ 79.99) บิดามารดาหย่าร้าง 243 คน (ร้อยละ 11.44) บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต 127 คน (ร้อยละ 5.98)

เมื่อจำแนกตามรายได้ครอบครัว พบว่าเยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวระหว่าง 10,000-30,000 บาท/เดือน มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือรายได้ครอบครัวมากกว่า 50,000 บาท/เดือน และ 30,000 – 50,000 บาท/เดือน ตามลำดับ โดยเยาวชนที่มีรายได้ครอบครัว 10,000 – 30,000 บาท/เดือน มี 886 คน (ร้อยละ 41.71) รายได้ครอบครัวมากกว่า 50,000 บาท/เดือน มี 460 คน (ร้อยละ 21.66) และรายได้ครอบครัว 30,000-50,000 บาท/เดือน มี 445 คน (ร้อยละ 20.95) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่าเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 มีจำนวนมากที่สุด 1,294 คน (ร้อยละ 60.92) รองลงมาคือเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.51-3.00 มี 495 คน (ร้อยละ 23.31) คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00-2.50 มี 281 คน (ร้อยละ 13.23) และเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 มี 50 คน (ร้อยละ 2.35)

เมื่อจำแนกตามการติดตามข่าวสารต่างประเทศ พบว่าเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ มีจำนวนมากที่สุด 662 คน (ร้อยละ 31.17) รองลงมาคือเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 527 คน (ร้อยละ 24.81) และเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศทุกวัน 478 คน (ร้อยละ 22.50)

เมื่อจำแนกตามการพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง พบว่าเยาวชนที่พูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองเป็นครั้งเป็นคราวมีจำนวนมากที่สุด 1,359 คน (ร้อยละ 63.98) รองลงมาคือเยาวชนที่เกือบจะไม่เคยพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง 399 คน (ร้อยละ 18.79) และเยาวชนที่พูดคุยบ่อยครั้งต่อสัปดาห์ 213 คน (ร้อยละ 10.03) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามการมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ไม่มีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม โดยมีจำนวน 1,163 คน (ร้อยละ 54.76) รองลงมาคือกลุ่มที่มี 1-2 คนที่เป็นคนที่รู้จักกันมีจำนวน 499 คน (ร้อยละ 23.49) และกลุ่มที่มีเพื่อนต่างชาติมากกว่า 3 คน มีจำนวน 190 คน (ร้อยละ 8.95) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามการเรียนภาษาต่างประเทศ พบว่าเยาวชนเรียนภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมาคือภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอาหรับ ภาษาเยอรมัน ภาษามาเลย์ ภาษ่อื่นๆ และภาษาอิตาลีสอดคล้อง โดยเยาวชนที่เรียนภาษาอังกฤษมี 2,071 คน (ร้อยละ 97.50) ภาษาจีน 681 คน (ร้อยละ 32.06) และภาษาญี่ปุ่น 308 คน (ร้อยละ 14.05)

เมื่อจำแนกตามการพูดภาษาต่างประเทศ พบว่าเยาวชนพูดภาษาอังกฤษได้มากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอาหรับ ภาษ่อื่นๆ ภาษามาเลย์ ภาษาเยอรมัน และภาษาอิตาลีสอดคล้อง โดยเยาวชนที่สามารถพูดภาษาอังกฤษมี 1,901 คน (ร้อยละ 89.50) กลุ่มที่สามารถพูดภาษาจีนมี 339 คน (ร้อยละ 15.96) และกลุ่มที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นมี 153 คน (ร้อยละ 7.20)

เมื่อจำแนกตามความสามารถในการพูดภาษาถิ่น พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่นไม่เป็น 1,497 คน (ร้อยละ 70.48) และใช้ภาษาถิ่นเป็น 605 คน (ร้อยละ 28.48)

เมื่อจำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติซึ่งมีจำนวน 1,657 คน (ร้อยละ 78.01) และเคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติมีจำนวน 444 คน (ร้อยละ 20.90)

เมื่อจำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา) พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 855 คน (ร้อยละ 40.3) เขต 2 จำนวน 564 คน (ร้อยละ 26.6) และเขต 3 จำนวน 705 คน (ร้อยละ 33.2)

1.1.2 ผลการสำรวจข้อมูลสำนึกสากลของเยาวชน

1) ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามองค์ประกอบ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

(N = 2,124)

ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	แปลความ
1. วัฒนธรรมแต่ละชาติล้วนมีแง่มุมที่น่าสนใจ	4.46	0.66	ดี
2. เราสามารถอยู่ร่วมกันได้ แม้ว่าจะมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน	4.44	0.66	ดี
3. เป็นเรื่องน่าทึ่งที่บางวัฒนธรรมมีมานานหลายร้อยปี	4.32	0.75	ดี
4. ฉันอยากรู้อยากเข้าใจว่าชาติอื่นมีวิถีชีวิตเช่นไร	4.13	0.76	ดี
5. ฉันลำบากใจเมื่อทราบว่าต้องไปทำงานร่วมกับคนต่างวัฒนธรรมกัน	2.66	1.05	ปานกลาง
6. ฉันยินดีพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ที่มิเชื่อชาติศาสนา ภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างไป	4.01	0.80	ดี
7. ฉันคิดว่าหลักสูตรไม่ควรบังคับให้เรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ	2.03	1.13	น้อย
8. ฉันสนใจเรียนภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากภาษาอังกฤษหรือภาษาที่ต้องเรียนในโรงเรียน	3.96	0.98	ดี
9. ความเชื่อหรือศาสนาที่แตกต่างกัน ทำให้โลกมีสันติภาพได้ยาก	2.03	1.13	น้อย
10. แม้ต้องลำบาก ฉันก็อยากไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ที่ไม่เคยไป	4.17	0.94	ดี
	4.02	0.89	ดี

จากตารางที่ 9 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนมีสำนึกสากล ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ วัฒนธรรมแต่ละชาติล้วนมีแง่มุมที่น่าสนใจ ($\bar{x} = 4.46$) รองลงมาคือ เราสามารถอยู่ร่วมกันได้ แม้ว่าจะมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน ($\bar{x} = 4.44$) และเป็นเรื่องน่าทึ่งที่บางวัฒนธรรมมีมานานหลายร้อยปี ($\bar{x} = 4.32$) ตามลำดับ สำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ฉันคิดว่าหลักสูตรไม่ควรบังคับให้เรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ($\bar{x} = 2.03$) และความเชื่อหรือศาสนาที่แตกต่างกัน ทำให้โลกมีสันติภาพได้ยาก ($\bar{x} = 2.03$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก

(N = 2,124)

ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	แปลความ
1. การปล่อยไวรัสคอมพิวเตอร์ของคนเพียงหนึ่งคน ส่งผลกระทบไปทั่วโลก	4.03	1.09	ดี
2. ฉันรู้สึกเศร้าใจเมื่อทราบว่าหลายพันคนต้องอดอยากและไร้ที่อยู่อาศัยเนื่องจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ	4.36	0.76	ดี
3. ฉันเห็นว่าควรมีกติกาสากลในการดูแลการใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์	4.05	0.78	ดี
4. การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีในโลส่งผลกระทบต่อประเทศไทย	3.86	0.91	ดี
5. ทรัพยากรแร่ธาตุในโลกมีเพียงพอสำหรับคนในอนาคตหลายรุ่น	2.23	1.13	น้อย
6. ประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ย่อมมีสิทธิในการใช้ทรัพยากรได้ตามความต้องการ	2.51	1.21	ปานกลาง
7. ทุกๆชาติต้องมีแผนระยะยาวการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	4.46	0.74	ดี
8. เราควรไปซื้อไม้จากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดการทำลายป่าไม้ในประเทศ	2.43	1.02	น้อย
9. การล่าสัตว์ป่าเพื่อนำมาเป็นยาบำรุงกำลังมนุษย์เป็นสิ่งที่ยอมรับได้	1.85	1.04	น้อย
10. การถูกทำลายของชั้นโอโซนบริเวณขั้วโลกใต้ ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยน้อยมาก	2.46	1.24	น้อย
11. ฉันอยากมีส่วนร่วมทำงานในองค์กรเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลก	3.86	0.83	ดี
12. การเลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่กินไฟน้อยเป็นสิ่งที่คุ้มค่า แม้ต้องซื้อแพงกว่าก็ตาม	3.89	0.89	ดี
	3.92	0.97	ดี

จากตารางที่ 10 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนมีสำนึกสากลด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ทุกๆ ชาติต้องมีแผนระยะยาวในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.46$) รองลงมาคือ ฉันรู้สึกเศร้าใจเมื่อทราบว่าหลายพันคนต้องอดอยากและไร้ที่อยู่อาศัยเนื่องจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.36$) และฉันเห็นว่าควรมีกติกาสากลในการดูแลการใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ($\bar{x} = 4.05$) ตามลำดับ สำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การล่าสัตว์ป่าเพื่อนำมาเป็นยาบำรุงกำลังมนุษย์เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ($\bar{x} = 1.85$)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการพึ่งพาอาศัย และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

(N = 2,124)

ด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	แปลความ
1. แม้เราจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาแต่ก็ควรช่วยเหลือประเทศที่ประสบปัญหาความอดอยาก	4.15	0.75	ดี
2. ฉันทระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศแถบแอฟริกา	3.47	0.77	ดี
3. ปัญหาระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่สามารถประนีประนอมกันได้	3.97	0.81	ดี
4. การติดต่อสัมพันธ์กับประเทศยากจนมีแต่จะเป็นภาระ	2.27	0.99	น้อย
5. การร่วมมือกันระหว่างชาติเป็นประโยชน์มากกว่าการแข่งขันกัน	4.22	0.82	ดี
6. รัฐบาลไทยควรส่งกองกำลังเจ้าหน้าที่ไปร่วมกับองค์การสหประชาชาติในประเทศที่อยู่ในความไม่สงบ	3.26	0.89	ปานกลาง
7. ประเทศเราต้องยอมเสียประโยชน์เพื่อทำให้โลกโดยส่วนรวมมีความเป็นอยู่ดี	3.53	0.88	ดี
8. เราไม่สามารถไว้วางใจประเทศเพื่อนบ้านได้	2.79	0.90	ปานกลาง
9. แม้ว่าแต่ละประเทศจะมีแนวคิดทางการเมืองต่างกัน แต่การพึ่งพาอาศัยกันก็ยังมีอยู่	4.09	0.68	ดี
10. เราสามารถเจรจาต่อรองเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศได้	4.00	0.76	ดี
	3.76	0.83	ดี

จากตารางที่ 11 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนมีสำนึกสากลด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการร่วมมือกันระหว่างชาติเป็นประโยชน์มากกว่าการแข่งขันกัน ($\bar{x} = 4.22$) รองลงมาคือ แม้เราจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาแต่ก็ควรช่วยเหลือประเทศที่ประสบปัญหาความอดอยาก ($\bar{x} = 4.15$) และแม้ว่าแต่ละประเทศจะมีแนวคิดทางการเมืองต่างกัน แต่การพึ่งพาอาศัยกันก็ยังมีอยู่ ($\bar{x} = 4.09$) ตามลำดับ สำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การติดต่อสัมพันธ์กับประเทศยากจนมีแต่จะเป็นภาระ ($\bar{x} = 2.27$)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการเป็นสมาชิกพลโลก

(N = 2,124)

ด้านการเป็นสมาชิกพลโลก	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	S.D.	แปลความ
1. คนอเมริกันหรือยุโรปน่าคบมากกว่าคนอาหรับหรือแอฟริกา	2.64	0.96	ปานกลาง
2. ความเสมอภาคกันของมนุษย์ทุกชาติเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้	2.35	1.14	น้อย
3. เป็นเรื่องธรรมดาที่จะตั้งสมญานามเพื่อน ๆ ว่า เสี่ยว แจ็ก หรือ ลาว	2.79	1.10	ปานกลาง
4. ฉันเห็นใจที่แรงงานต่างด้าวถูกคนในประเทศเอาเปรียบ	3.71	0.90	ดี
5. ฉันสามารถเปลี่ยนแปลงอะไรในสังคมได้	3.46	0.84	ปานกลาง
6. ฉันระมัดระวังการกระทำของฉันไม่ให้ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น	4.15	0.74	ดี
7. คงเป็นไปได้ยาก ที่มนุษย์ทุกคนจะมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน	3.08	1.18	ปานกลาง
8. การเป็นพลเมืองของโลกสำคัญพอๆ กับการเป็นพลเมืองของประเทศ	4.11	0.81	ดี
9. การแบ่งชนชั้นวรรณะของคนเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมมนุษย์ แก้ไขได้ยาก	3.12	1.17	ปานกลาง
10. เราทุกคนต่างมีส่วนที่จะทำให้โลกน่าอยู่อาศัยยิ่งขึ้น	4.53	0.71	ดีมาก
11. เป็นหน้าที่สำคัญยิ่งที่ฉันจะต้องดูแลรักษาโลก	4.33	0.81	ดี
	3.66	0.94	ดี

จากตารางที่ 12 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนมีสำนึกสากลด้านการเป็นสมาชิกพลโลกอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เราทุกคนต่างมีส่วนที่จะทำให้โลกน่าอยู่อาศัยยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 4.53$) รองลงมาคือ เป็นหน้าที่สำคัญยิ่งที่ฉันจะต้องดูแลรักษาโลก ($\bar{x} = 4.33$) และฉันระมัดระวังการกระทำของฉันไม่ให้ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น ($\bar{x} = 4.15$) ตามลำดับ สำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความเสมอภาคกันของมนุษย์ทุกชาติเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ($\bar{x} = 2.35$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน

(N = 2,124)

องค์ประกอบของสำนึกสากล	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	S.D.
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.02	0.89
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.92	0.97
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.76	0.83
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.66	0.94
	3.84	0.34

จากตารางที่ 13 โดยภาพรวมเยาวชนมีสำนึกสากลอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าเยาวชนมีสำนึกสากลอยู่ในระดับดีทั้งสี่องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.02$) รองลงมาคือ ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก ($\bar{x} = 3.92$) การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ($\bar{x} = 3.76$) และการเป็นสมาชิกพลโลก ($\bar{x} = 3.66$) ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนก

ตามตัวแปร

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนระหว่างชายและหญิง

สำนึกสากลของเยาวชน	ชาย		หญิง		t (0.05)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	3.93	0.46	4.10	0.40	-9.29*
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.86	0.47	3.98	0.40	-6.40*
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.73	0.44	3.79	0.39	-3.08*
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.64	0.49	3.68	0.42	-2.06*
	3.79	0.37	3.89	0.31	-6.61*

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 14 โดยภาพรวมพบว่าหญิงและชายมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าชาย ($\bar{x} = 3.89$, $\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า หญิงและชายมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าชายในทุกองค์ประกอบ

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน

สำนึกสากลของเยาวชน	ม.4		ม.5		ม.6		F (0.05)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.01	0.45	4.00	0.45	4.05	0.42	2.54
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.88	0.45	3.89	0.43	3.99	0.44	13.38*
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.77	0.42	3.74	0.42	3.78	0.41	1.61
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.67	0.46	3.65	0.46	3.67	0.45	0.86
	3.83	0.35	3.82	0.34	3.87	0.34	4.93*

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 15 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกันมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.87$) ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 4 มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ($\bar{x} = 3.82$, $\bar{x} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกเยาวชนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการเป็นสมาชิกพลโลกมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อนำไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	\bar{X}	มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.83	-	0.01	-0.04
มัธยมศึกษาปีที่ 5	3.82		-	-0.06*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.87			-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 16 เยาวชนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	\bar{X}	มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.88	-	- 0.01	- 0.11 [*]
มัธยมศึกษาปีที่ 5	3.89		-	- 0.10 [*]
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.99			-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 17 เยาวชนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเยาวชนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่นับถือศาสนาต่างกัน

สำนึกสากลของเยาวชน	พุทธ		คริสต์		อิสลาม		อื่นๆ		F (0.05)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.01	0.44	4.19	0.42	4.08	0.41	4.05	0.21	4.52*
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.92	0.44	4.05	0.45	3.85	0.46	3.75	0.24	2.88*
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.76	0.42	3.76	0.41	3.80	0.39	3.85	0.35	0.26
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.66	0.46	3.71	0.47	3.66	0.44	3.14	0.19	1.11
	3.84	0.34	3.93	0.33	3.84	0.34	3.69	0.02	1.55

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 18 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่นับถือศาสนาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าเยาวชนที่นับถือศาสนาต่างกันมีค่าเฉลี่ยด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการเป็นสมาชิกพลโลก เยาวชนที่นับถือศาสนาต่างกันมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อนำไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม จำแนกตามการนับถือศาสนา

ศาสนา	\bar{X}	พุทธ	คริสต์	อิสลาม	อื่นๆ
พุทธ	4.01	-	-0.18*	-0.07	-0.04
คริสต์	4.19		-	-0.11	-0.14
อิสลาม	4.08			-	-0.03
อื่นๆ	4.05				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 19 เยาวชนที่นับถือศาสนาพุทธมีค่าเฉลี่ยสำนึกสากล ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม แตกต่างกับเยาวชนที่นับถือศาสนาคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่นับถือศาสนาคริสต์มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูงกว่าเยาวชนที่นับถือศาสนาพุทธ

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามการนับถือศาสนา

ศาสนา	\bar{X}	พุทธ	คริสต์	อิสลาม	อื่นๆ
พุทธ	3.92	-	- 0.13	0.07	0.17
คริสต์	4.05		-	0.20*	0.30
อิสลาม	3.85			-	0.10
อื่นๆ	3.75				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 20 เยาวชนที่นับถือศาสนาคริสต์มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากล ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก แตกต่างกับเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่นับถือศาสนาคริสต์มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากล ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก สูงกว่าเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลาม

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

สำนึกสากลของเยาวชน	กรุงเทพมหานคร		ภาคกลางและ ปริมณฑล		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		ภาคตะวันออก		F (0.05)
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.02	0.43	4.00	0.47	4.03	0.52	3.97	0.40	4.11	0.45	3.97	0.61	0.92
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.92	0.44	3.90	0.46	3.96	0.54	3.87	0.46	3.91	0.50	3.88	0.48	0.51
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.76	0.41	3.80	0.43	3.81	0.55	3.77	0.40	3.85	0.42	3.71	0.42	1.14
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.66	0.45	3.71	0.46	3.62	0.56	3.72	0.42	3.73	0.47	3.62	0.48	0.95
	3.84	0.34	3.85	0.36	3.86	0.46	3.83	0.32	3.90	0.36	3.80	0.38	0.88

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 21 โดยภาพรวมพบว่าชาวชนที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยชาวชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.90$) รองลงมาคือภาคเหนือ ($\bar{x} = 3.86$) ภาคกลางและปริมณฑล ($\bar{x} = 3.85$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบชาวชนที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกองค์ประกอบ

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่สถานภาพครอบครัวต่างกัน

สำนึกสากลของเยาวชน	บิดาและมารดาอยู่ด้วยกัน		บิดามารดาหย่าร้าง		บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต		อื่นๆ		F (0.05)
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.02	0.44	4.01	0.45	4.01	0.44	4.07	0.47	0.25
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.92	0.44	3.88	0.46	3.99	0.48	4.02	0.43	2.70*
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.76	0.41	3.75	0.46	3.79	0.42	3.72	0.47	0.42
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.66	0.45	3.63	0.46	3.74	0.49	3.74	0.47	2.08
	3.84	0.34	3.82	0.36	3.88	0.36	3.84	0.34	1.36

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 22 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิตมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.88$) รองลงมาคือเยาวชนที่บิดาและมารดาอยู่ด้วยกันและสถานภาพครอบครัวแบบอื่นๆ ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าเยาวชนที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกัน มีค่าเฉลี่ยด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการเป็นสมาชิกพลโลกนั้น เยาวชนที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกันมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อนำไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามสถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	\bar{X}	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	บิดามารดาหย่าร้าง	บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต	อื่นๆ
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	3.92	-	0.04*	-0.07*	-0.11
บิดามารดาหย่าร้าง	3.88		-	0.11*	-0.14
บิดามารดาเสียชีวิต	3.99			-	-0.03
อื่นๆ	4.02				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 23 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันกับเยาวชนที่บิดามารดาหย่าร้าง 2) เยาวชนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันกับเยาวชนที่บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต และ 3) เยาวชนที่บิดามารดาหย่าร้างกับเยาวชนที่บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวต่างกัน

สำนึกสากลของเยาวชน	ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน		10,000-30,000 บาท/เดือน		30,001-50,000 บาท/เดือน		> 50,000 บาท/เดือน		F (0.05)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	3.98	0.45	4.01	0.44	4.01	0.44	4.07	
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.83	0.47	3.91	0.45	3.96	0.43	3.95	0.43	6.39*
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.75	0.41	3.79	0.43	3.74	0.40	3.74	0.41	2.03
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.64	0.44	3.69	0.47	3.65	0.43	3.64	0.47	2.11
	3.80	0.35	3.85	0.35	3.84	0.33	3.85	0.33	3.44

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 24 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าในด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก เยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติและด้านการเป็นสมาชิกพลโลก มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อนำไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม จำแนกตามรายได้ครอบครัว

รายได้ครอบครัว	\bar{X}	ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	10,000-30,000 บาท/เดือน	30,001-50,000 บาท/เดือน	มากกว่า 50,000 บาท/เดือน
ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	3.98	-	-0.03	-0.03	-0.09*
10,000-30,000 บาท/เดือน	4.01		-	0.00	-0.06
30,001-50,000 บาท/เดือน	4.01			-	-0.06
มากกว่า 50,000 บาท/เดือน	4.07				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 25 เยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวมากกว่า 50,000 บาท/เดือน

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตาม รายได้ครอบครัว

รายได้ครอบครัว	\bar{X}	ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	10,000-30,000 บาท/เดือน	30,001-50,000 บาท/เดือน	มากกว่า 50,000 บาท/เดือน
ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	3.83	-	-0.08*	-0.13*	-0.12*
10,000-30,000 บาท/เดือน	3.91		-	-0.05	-0.04
30,001-50,000 บาท/เดือน	3.96			-	0.01
มากกว่า 50,000 บาท/เดือน	3.95				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 26 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน กับเยาวชนที่มีรายได้ครอบครัว 10,000 – 30,000 บาท/เดือน 2) เยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน กับเยาวชนที่มีรายได้ครอบครัว 30,001 – 50,000 บาท/เดือน และ 3) เยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน กับเยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวมากกว่า 50,000 บาท/เดือน

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน

สำนึกสากลของเยาวชน	ต่ำกว่า 2.00		2.00-2.50		2.51-3.00		มากกว่า 3.00		F (0.05)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	3.74	0.46	3.87	0.47	3.96	0.41	4.08	0.43	12.19*
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.54	0.48	3.70	0.44	3.86	0.41	4.00	0.43	1.89
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.60	0.38	3.67	0.41	3.74	0.42	3.80	0.41	3.53*
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.47	0.45	3.54	0.46	3.62	0.45	3.72	0.45	4.97*
	3.58	0.34	3.69	0.34	3.79	0.33	3.90	0.33	45.80*

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 27 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.90$) รองลงมาคือคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 ($\bar{x} = 3.79$) และคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 ($\bar{x} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีค่าเฉลี่ยด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการเป็นสมาชิกพลโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่องค์ประกอบด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ยสำนักสากลของเยาวชน จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

คะแนนเฉลี่ย สะสม	\bar{X}	น้อยกว่า 2.00	2.00 - 2.50	2.51 - 3.00	มากกว่า 3.00
น้อยกว่า 2.00	3.58	-	-0.11	-0.21*	-0.32*
2.00 - 2.50	3.69		-	-0.10*	-0.21*
2.51 - 3.00	3.79			-	-0.11*
มากกว่า 3.00	3.90				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 28 เมื่อจำแนกเยาวชนตามคะแนนเฉลี่ยสะสมพบว่า เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 5 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 2.00 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 2) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 2.00 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 3) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 4) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 และ 5) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

คะแนนเฉลี่ยสะสม	\bar{X}	น้อยกว่า 2.00	2.00 - 2.50	2.51 - 3.00	มากกว่า 3.00
น้อยกว่า 2.00	3.74	-	-0.13	-0.22*	-0.34*
2.00 - 2.50	3.87		-	-0.09*	-0.21*
2.51 - 3.00	3.96			-	-0.12*
มากกว่า 3.00	4.08				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 29 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 5 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 2.00 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 2) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 2.00 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 3) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 4) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 5) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

คะแนนเฉลี่ยสะสม	\bar{X}	น้อยกว่า 2.00	2.00 - 2.50	2.51 - 3.00	มากกว่า 3.00
น้อยกว่า 2.00	3.60	-	-0.07	-0.14	-0.20*
2.00 - 2.50	3.67		-	-0.07	-0.13*
2.51 - 3.00	3.74			-	-0.06*
มากกว่า 3.00	3.80				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 30 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 2.00 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 2) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 3) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการเป็นสมาชิกพลโลก จำแนกตามคะแนนเฉลี่ย
สะสม

คะแนนเฉลี่ย สะสม	\bar{X}	น้อยกว่า 2.00	2.00 - 2.50	2.51 - 3.00	มากกว่า 3.00
น้อยกว่า 2.00	3.47	-	-0.08	-0.15	-0.25*
2.00 - 2.50	3.54		-	-0.08	-0.17*
2.51 - 3.00	3.62			-	-0.10*
มากกว่า 3.00	3.72				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 31 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการเป็นสมาชิกพลโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 2.00 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 2) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 และ 3) เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 กับเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00

ตารางที่ 32 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามการติดตามข่าวสารต่างประเทศ

สำนึกสากลของเยาวชน	น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์		1-2 ครั้ง/สัปดาห์		3-4 ครั้ง/สัปดาห์		5-6 ครั้ง/สัปดาห์		ทุกวัน		F (0.05)
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	3.86	0.47	3.97	0.43	4.06	0.41	4.07	0.43	4.07	0.45	9.07
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.85	0.48	3.91	0.44	3.93	0.42	3.95	0.44	3.94	0.46	17.79
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.68	0.39	3.74	0.40	3.79	0.40	3.78	0.43	3.79	0.45	9.59
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.56	0.45	3.65	0.44	3.69	0.46	3.66	0.45	3.72	0.48	13.47
	3.74	0.35	3.82	0.34	3.87	0.33	3.86	0.34	3.88	0.36	7.59

(* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

จากตารางที่ 32 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศทุกวัน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.88$) รองลงมาคือเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ ($\bar{x} = 3.87$) และ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ ($\bar{x} = 3.86$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศต่างกันมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการเป็นสมาชิกพลโลก เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามการติดตามข่าวสารต่างประเทศ

การติดตามข่าวสารต่างประเทศ (ครั้ง/สัปดาห์)	\bar{X}	น้อยกว่า 1	1-2	3-4	5-6	ทุกวัน
น้อยกว่า 1	3.74	-	-0.08*	-0.13*	-0.12*	-0.14*
1-2	3.82		-	-0.05	-0.04	-0.06*
3-4	3.87			-	0.00	-0.01
5-6	3.86				-	-0.01
ทุกวัน	3.88					-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 33 เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่กลุ่ม ได้แก่ เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ และเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศทุกวัน ส่วนเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศทุกวัน

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
จำแนกตามการติดตามข่าวสารต่างประเทศ

การติดตามข่าวสารต่างประเทศ (ครั้ง/สัปดาห์)	\bar{X}	น้อยกว่า 1	1-2	3-4	5-6	ทุกวัน
น้อยกว่า 1	3.87	-	-0.11*	-0.20*	-0.21*	-0.21*
1-2	3.97		-	-0.09*	-0.10*	-0.09*
3-4	4.06			-	-0.01	-0.01
5-6	4.07				-	0.00
ทุกวัน	4.07					-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 34 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 7 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 2) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ 4) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศทุกวัน 5) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 6) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ และ 7) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศทุกวัน

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
จำแนกตามการติดตามข่าวสารต่างประเทศ

การติดตามข่าวสารต่างประเทศ (ครั้ง/สัปดาห์)	\bar{X}	น้อยกว่า 1	1-2	3-4	5-6	ทุกวัน
น้อยกว่า 1	3.68	-	-0.06	-0.11*	-0.10	-0.10*
1-2	3.74		-	-0.05	-0.04	-0.04
3-4	3.79			-	-0.01	-0.01
5-6	3.78				-	-0.01
ทุกวัน	3.79					-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 35 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 2) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศทุกวัน

ตารางที่ 36 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการเป็นสมาชิกพลโลก จำแนกตามการติดตาม
ข่าวสารต่างประเทศ

การติดตามข่าวสารต่างประเทศ (ครั้ง/สัปดาห์)	\bar{X}	น้อยกว่า 1	1-2	3-4	5-6	ทุกวัน
น้อยกว่า 1	3.56	-	-0.09	-0.13*	-0.10	-0.16*
1-2	3.65		-	-0.04	-0.01	-0.07
3-4	3.69			-	0.03	-0.03
5-6	3.66				-	-0.06
ทุกวัน	3.72					-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 36 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการเป็นสมาชิกพลโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ และ 2) เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศทุกวัน

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองต่างกัน

สำนึกสากลของเยาวชน	เกือบจะไม่เคย		บางครั้งบางคราว		บ่อยครั้ง/สัปดาห์		เกือบทุกวัน		F (0.05)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	3.94	0.47	4.02	0.41	4.10	0.48	4.11	0.48	29.25*
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.81	0.44	3.92	0.43	3.98	0.46	4.11	0.48	6.16*
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.70	0.42	3.76	0.40	3.84	0.43	3.88	0.52	2.17
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.57	0.45	3.67	0.44	3.75	0.46	3.82	0.55	2.64*
	3.75	0.35	3.84	0.32	3.92	0.37	3.98	0.40	20.33*

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 37 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองเกือบทุกวันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.98$) รองลงมาคือเยาวชนที่พุดคุยบ่อยครั้ง/สัปดาห์ ($\bar{x} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในองค์ประกอบด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกและการเป็นสมาชิกพลโลก เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 38 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามการพุดคุยประเด็นทางการเมือง

การพุดคุยประเด็นทางการเมือง	\bar{X}	เกือบจะไม่เคย	บางครั้งบางคราว	บ่อยครั้ง/สัปดาห์	เกือบทุกวัน
เกือบจะไม่เคย	3.75	-	-0.09*	-0.17*	-0.23*
บางครั้งบางคราว	3.84		-	-0.08*	-0.14*
บ่อยครั้ง/สัปดาห์	3.92			-	-0.07
เกือบทุกวัน	3.98				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 38 เยาวชนที่เกือบจะไม่เคยพุดคุยประเด็นทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองเป็นบางครั้งบางคราว พุดคุยบ่อยครั้ง/สัปดาห์ และพุดคุยเกือบทุกวัน ส่วนเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองเป็นบางครั้งบางคราว มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่พุดคุยบ่อยครั้ง/สัปดาห์ และพุดคุยเกือบทุกวัน

ตารางที่ 39 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
จำแนกตามการพุดคุยประเด็นทางการเมือง

การพุดคุยประเด็นทางการเมือง	\bar{X}	เกือบจะไม่เคย	บางครั้งบางคราว	บ่อยครั้ง/สัปดาห์	เกือบทุกวัน
เกือบจะไม่เคย	3.94	-	-0.08*	-0.16*	-0.17*
บางครั้งบางคราว	4.02		-	-0.08	-0.09
บ่อยครั้ง/สัปดาห์	4.10			-	-0.01
เกือบทุกวัน	4.11				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 39 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่เกือบจะไม่เคยพุดคุยประเด็นทางการเมือง กับเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองเป็นบางครั้งบางคราว 2) เยาวชนที่เกือบจะไม่เคยพุดคุยประเด็นทางการเมือง กับเยาวชนพุดคุยประเด็นทางการเมืองบ่อยครั้ง/สัปดาห์ และ 3) เยาวชนที่เกือบจะไม่เคยพุดคุยประเด็นทางการเมือง กับเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองเกือบทุกวัน

ตารางที่ 40 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามการพุดคุยประเด็นทางการเมือง

การพุดคุยประเด็นทางการเมือง	\bar{X}	เกือบจะไม่เคย	บางครั้งบางคราว	บ่อยครั้ง/สัปดาห์	เกือบทุกวัน
เกือบจะไม่เคย	3.81	-	-0.11 [*]	-0.17 [*]	-0.30 [*]
บางครั้งบางคราว	3.92		-	-0.06	-0.19 [*]
บ่อยครั้ง/สัปดาห์	3.98			-	-0.13 [*]
เกือบทุกวัน	4.11				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 40 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 5 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่เกือบจะไม่เคยพุดคุยประเด็นทางการเมือง กับเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองเป็นบางครั้งบางคราว 2) เยาวชนที่เกือบจะไม่เคยพุดคุยประเด็นทางการเมือง กับเยาวชนพุดคุยประเด็นทางการเมืองบ่อยครั้ง/สัปดาห์ 3) เยาวชนที่เกือบจะไม่เคยพุดคุยประเด็นทางการเมือง กับเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองเกือบทุกวัน 4) เยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองเป็นบางครั้งบางคราว กับเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองเกือบทุกวัน และ 5) เยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองบ่อยครั้ง/สัปดาห์ กับเยาวชนที่พุดคุยประเด็นทางการเมืองเกือบทุกวัน

ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ยสำนักสากลของเยาวชน ด้านการเป็นสมาชิกพลโลก จำแนกตามการพูดคุย
ประเด็นทางการเมือง

การพูดคุยประเด็น ทางการเมือง	\bar{X}	เกือบจะไม่เคย	บางครั้งบางคราว	บ่อยครั้ง/สัปดาห์	เกือบทุกวัน
เกือบจะไม่เคย	3.57	-	-0.06	-0.14*	-0.18*
บางครั้งบางคราว	3.67		-	-0.09*	-0.13*
บ่อยครั้ง/สัปดาห์	3.75			-	-0.04
เกือบทุกวัน	3.82				-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 41 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการเป็นสมาชิกพลโลกแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 4 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่เกือบจะไม่เคยพูดคุยประเด็นทางการเมือง
กับเยาวชนที่พูดคุยประเด็นทางการเมืองเป็นบ่อยครั้ง/สัปดาห์ 2) เยาวชนที่เกือบจะไม่เคย
พูดคุยประเด็นทางการเมือง กับเยาวชนพูดคุยประเด็นทางการเมืองเกือบทุกวัน 3) เยาวชนที่พูดคุย
ประเด็นทางการเมืองเป็นบางครั้งบางคราว กับเยาวชนที่พูดคุยประเด็นทางการเมืองบ่อยครั้ง/
สัปดาห์ 4) เยาวชนที่พูดคุยประเด็นทางการเมืองเป็นบางครั้งบางคราว กับเยาวชนที่พูดคุยประเด็น
ทางการเมืองเกือบทุกวัน

ตารางที่ 42 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่มีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรมต่างกัน

สำนึกสากลของเยาวชน	ไม่มี		1-2 คนที่เป็นคนที่รู้จักกัน		มีเพื่อนต่างชาติ 1 คน		มีเพื่อนต่างชาติ 2-3 คน		มีเพื่อนต่างชาติมากกว่า 3 คน		F (0.05)
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	3.93	0.42	4.09	0.42	4.08	0.50	4.09	0.44	4.24	0.40	29.25*
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.88	0.46	3.95	0.43	3.99	0.48	3.96	0.43	4.01	0.39	6.16*
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.74	0.41	3.80	0.42	3.79	0.44	3.79	0.44	3.78	0.42	2.17
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.64	0.44	3.71	0.45	3.65	0.49	3.66	0.50	3.72	0.52	2.64*
	3.80	0.34	3.89	0.33	3.88	0.40	3.87	0.37	3.94	0.33	11.18*

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 42 โดยภาพรวมเยาวชนที่มีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรมต่างกันมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติมากกว่า 3 คน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.94$) รองลงมาคือเยาวชนที่มี 1-2 คนที่เป็นคนที่รู้จัก ($\bar{x} = 3.89$) และเยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติ 1 คน ($\bar{x} = 3.88$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าเยาวชนที่มีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรมต่างกัน มีค่าเฉลี่ยด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก และการเป็นสมาชิกพลโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เยาวชนที่มีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรมต่างกัน มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 43 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามการมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม

การมีเพื่อนต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม	\bar{X}	ไม่มี	1-2 คนที่รู้จักกัน	มีเพื่อน 1 คน	มีเพื่อน 2-3 คน	มีเพื่อนมากกว่า 3 คน
ไม่มี	3.80	-	-0.09*	-0.08	-0.08	-0.14*
1-2 คนที่รู้จักกัน	3.89		-	0.01	0.01	-0.05
มีเพื่อน 1 คน	3.88			-	0.00	-0.06
มีเพื่อน 2-3 คน	3.87				-	-0.06
มีเพื่อนมากกว่า 3 คน	3.94					-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 43 เยาวชนที่ไม่มีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่มีเพื่อนชาวต่างชาติมากกว่า 3 คน และแตกต่างกับเยาวชนที่มี 1-2 คนที่เป็นคนที่รู้จักกัน

ตารางที่ 44 ค่าเฉลี่ยสำนักสากลของเยาวชน ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
จำแนกตามการมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม

การมีเพื่อนชาวต่างชาติ หรือต่างวัฒนธรรม	\bar{X}	ไม่มี	1-2 คนที่ รู้จักกัน	มีเพื่อน 1 คน	มีเพื่อน 2-3 คน	มีเพื่อนมาก กว่า 3 คน
ไม่มี	3.93	-	-0.16 [*]	-0.15 [*]	-0.16 [*]	-0.30 [*]
1-2 คนที่รู้จักกัน	4.09		-	0.01	0.00	-0.15 [*]
มีเพื่อน 1 คน	4.08			-	-0.01	-0.16 [*]
มีเพื่อน 2-3 คน	4.09				-	-0.15 [*]
มีเพื่อนมากกว่า 3 คน	4.24					-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 44 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 7 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่ไม่มีเพื่อนต่างชาติ
ต่างวัฒนธรรมกับเยาวชนที่มี 1-2 คนที่รู้จักกัน 2) เยาวชนที่ไม่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรมกับ
เยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรม 1 คน 3) เยาวชนที่ไม่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรมกับ
เยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรม 2-3 คน 4) เยาวชนที่ไม่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรมกับ
เยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรมมากกว่า 3 คน 5) เยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรม
1-2 คนที่รู้จักกัน กับเยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรมมากกว่า 3 คน 6) เยาวชนที่มีเพื่อน
ต่างชาติต่างวัฒนธรรม 1 คน กับเยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรมมากกว่า 3 คน
7) เยาวชนที่ไม่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรม 2-3 คน กับเยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรม
มากกว่า 3 คน

ตารางที่ 45 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามการมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม

การมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม	\bar{X}	ไม่มี	1-2 คนที่รู้จักกัน	มีเพื่อน 1 คน	มีเพื่อน 2-3 คน	มีเพื่อนมากกว่า 3 คน
ไม่มี	3.88	-	-0.07*	-0.11	-0.08	-0.13*
1-2 คนที่รู้จักกัน	3.95		-	-0.03	-0.01	-0.06
มีเพื่อน 1 คน	3.99			-	0.02	-0.02
มีเพื่อน 2-3 คน	3.96				-	-0.04
มีเพื่อนมากกว่า 3 คน	4.01					-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 45 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 คู่ ได้แก่ 1) เยาวชนที่ไม่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรมกับเยาวชนที่มี 1-2 คนที่รู้จักกัน 2) เยาวชนที่ไม่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรมกับเยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติต่างวัฒนธรรมมากกว่า 3 คน

ตารางที่ 46 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการเป็นสมาชิกพลโลก จำแนกตามการมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม

การมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม	\bar{X}	ไม่มี	1-2 คนที่รู้จักกัน	มีเพื่อน 1 คน	มีเพื่อน 2-3 คน	มีเพื่อนมากกว่า 3 คน
ไม่มี	3.64	-	-0.07*	-0.01	-0.02	-0.08
1-2 คนที่รู้จักกัน	3.71		-	0.05	0.05	-0.01
มีเพื่อน 1 คน	3.65			-	0.00	-0.07
มีเพื่อน 2-3 คน	3.66				-	-0.06
มีเพื่อนมากกว่า 3 คน	3.72					-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 46 เยาวชนที่ไม่มีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยด้านการเป็นสมาชิกพลโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่มี 1-2 คนที่รู้จักกัน

ตารางที่ 47 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลระหว่างเยาวชนที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนภาษาต่างประเทศอื่น นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ

สำนึกสากลของเยาวชน	ไม่เคย		เคย		t (0.05)
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	3.95	0.44	4.09	0.43	-7.44
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.90	0.45	3.94	0.43	-2.22
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.74	0.41	3.78	0.42	-1.92
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.64	0.46	3.69	0.45	-2.89
	3.81	0.35	3.87	0.34	-4.53*

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 47 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่มีประสบการณ์เรียนภาษาต่างประเทศอื่น นอกเหนือจากภาษาอังกฤษต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่เคยเรียนภาษาต่างประเทศอื่น นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เคยเรียนภาษาต่างประเทศอื่น ($\bar{x} = 3.87, \bar{x} = 3.81$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ตาม เยาวชนที่เคยเรียนภาษาต่างประเทศอื่นๆ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เคยเรียนภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในทุกองค์ประกอบ

ตารางที่ 48 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลระหว่างเยาวชนที่สามารถและไม่สามารถพูดภาษาถิ่น

สำนึกสากลของเยาวชน	ไม่เป็น		เป็น		t (0.05)
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.00	0.43	4.05	0.44	-2.05
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.91	0.44	3.94	0.47	-1.27
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.76	0.41	3.78	0.43	-1.11
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.65	0.45	3.71	0.47	-2.56
	3.83	0.34	3.87	0.36	-2.25*

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 48 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่สามารถและไม่สามารถพูดภาษาถิ่นมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่สามารถพูดภาษาถิ่นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเยาวชนที่ไม่สามารถพูดภาษาถิ่นได้ ($\bar{x} = 3.87$, $\bar{x} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า เยาวชนทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ตาม เยาวชนที่สามารถพูดภาษาถิ่นมีค่าเฉลี่ยสำนึกสากลสูงกว่าเยาวชนที่ไม่สามารถใช้ภาษาถิ่นในทุกองค์ประกอบ

ตารางที่ 49 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลระหว่างเยาวชนที่เคยและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ

สำนึกสากลของเยาวชน	ไม่เคย		เคย		t (0.05)
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	3.99	0.44	4.13	0.39	-6.09*
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.89	0.45	4.01	0.42	-5.08
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.75	0.42	3.80	0.41	-2.11
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.65	0.45	3.71	0.48	-2.18
	3.82	0.35	3.91	0.33	-4.98*

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 49 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่เคยและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ ($\bar{x} = 3.91$, $\bar{x} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเยาวชนที่เคยร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เคยร่วมกิจกรรม ส่วนด้านการใส่ใจประเด็นปัญหาโลก การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการเป็นสมาชิกพลโลกนั้น เยาวชนทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 50 ค่าเฉลี่ยสำนักสากลระหว่างสถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา)

สำนักสากลของเยาวชน	เขต 1		เขต 2		เขต 2		F (0.05)
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.04	0.42	4.01	0.46	4.00	0.43	2.00
2. การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก	3.95	0.44	3.96	0.44	3.86	0.45	10.58*
3. การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	3.76	0.41	3.78	0.42	3.76	0.42	0.48
4. การเป็นสมาชิกพลโลก	3.68	0.46	3.69	0.45	3.62	0.46	5.04*
	3.86	0.34	3.86	0.34	3.81	0.34	5.38*

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 50 โดยภาพรวมพบว่าเยาวชนที่มีสถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา) ต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนที่ศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และ เขต 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 3.86$) และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของเยาวชนที่ศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ($\bar{x} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าในด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก และการเป็นสมาชิกพลโลก เยาวชนที่ศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 51 ค่าเฉลี่ยสำนักสากลของเยาวชน จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา)

เขตพื้นที่การศึกษา	\bar{X}	เขต 1	เขต 2	เขต 3
เขต 1	3.86	-	0.00	0.05*
เขต 2	3.86		-	0.05*
เขต 3	3.81			-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 51 เยาวชนที่มีที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 มีค่าเฉลี่ยสำนักสากลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับเยาวชนที่มีที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และเขต 2

ตารางที่ 52 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา)

เขตพื้นที่การศึกษา	\bar{X}	เขต 1	เขต 2	เขต 3
เขต 1	3.95	-	- 0.01	0.09*
เขต 2	3.96		-	0.10*
เขต 3	3.86			-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 52 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 กับเขต 3 และเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 กับเขต 3

ตารางที่ 53 ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการเป็นสมาชิกพลโลก จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา)

เขตพื้นที่การศึกษา	\bar{X}	เขต 1	เขต 2	เขต 3
เขต 1	3.68	-	- 0.01	0.06*
เขต 2	3.69		-	0.07*
เขต 3	3.62			-

(* $p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 53 เยาวชนที่มีค่าเฉลี่ยด้านการเป็นสมาชิกพลโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 กับเขต 3 และเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 กับเขต 3

สรุป จากการสำรวจข้อมูลสำนึกสากลของเยาวชน มีตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 14 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ระดับชั้น สถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา) ศาสนา ภูมิฐานะ สถานภาพครอบครัว รายได้ของครอบครัว คะแนนเฉลี่ยสะสม การมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม การติดตามข่าวสารต่างประเทศ การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง การเรียนภาษาต่างประเทศ (นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ) ความสามารถในการพูดภาษาถิ่น และการเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ ซึ่งสามารถสรุปข้อค้นพบได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่ส่งผลให้เยาวชนมีสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีทั้งหมด 10 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ระดับชั้น สถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา) คะแนนเฉลี่ยสะสม การมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม การติดตามข่าวสารต่างประเทศ การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง การเรียนภาษาต่างประเทศอื่น (นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ) ความสามารถในการพูดภาษาถิ่น และการเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ

1.1 เพศ เยาวชนหญิงมีสำนึกสากลสูงกว่าชาย

1.2 ระดับชั้น เยาวชนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสำนึกสากลสูงกว่าเยาวชนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5

1.3 สถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา) เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนเขต 1 และ 2 มีสำนึกสากลสูงกว่าเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนเขต 3

1.4 คะแนนเฉลี่ยสะสม เยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงขึ้นไปจะมีสำนึกสากลสูงขึ้นด้วย

1.5 การมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม เยาวชนที่มีเพื่อนต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรมมากกว่า 3 คน มีสำนึกสากลสูงกว่าเยาวชนที่ไม่มีเพื่อนต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม

1.6 การติดตามข่าวสารต่างประเทศ เยาวชนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศบ่อยครั้ง จะมีสำนึกสากลสูงขึ้นตามไปด้วย

1.7 การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง เยาวชนที่พูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองบ่อยครั้ง จะมีสำนึกสากลสูงขึ้นตามไปด้วย

1.8 การเรียนภาษาต่างประเทศ (นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ) เยาวชนที่เคยเรียนภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ มีสำนึกสากลสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เคยเรียนภาษาต่างประเทศ

1.9 ความสามารถในการพูดภาษาถิ่น เยาวชนที่สามารถพูดภาษาถิ่นมีสำนึกสากลสูงกว่าเยาวชนที่ไม่สามารถพูดภาษาถิ่นได้

1.10 การเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ เยาวชนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ มีสำนึกสากลสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ

2. ตัวแปรที่ส่งผลให้เยาวชนมีสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่ ศาสนา ภูมิฐานะ สถานภาพครอบครัว และรายได้ของครอบครัว

3. เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของสำนึกสากล พบว่าตัวแปรแต่ละตัวส่งผลต่อสำนึกสากลของเยาวชนในแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกัน ดังนี้

3.1 ตัวแปรที่ส่งผลให้เยาวชนมีองค์ประกอบด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ ศาสนา รายได้ของครอบครัว คะแนนเฉลี่ยสะสม การติดตามข่าวสารต่างประเทศ การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง การมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม และการเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ

3.2 ตัวแปรที่ส่งผลให้เยาวชนมีองค์ประกอบด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ ระดับชั้น สถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา ศาสนา สถานภาพครอบครัว รายได้ของครอบครัว การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง และการมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม

3.3 ตัวแปรที่ส่งผลให้เยาวชนมีองค์ประกอบด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ สถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม และการติดตามข่าวสารต่างประเทศ

3.4 ตัวแปรที่ส่งผลให้เยาวชนมีองค์ประกอบด้านการเป็นสมาชิกพลโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ สถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม การติดตามข่าวสารต่างประเทศ การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง และการมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม

1.2 ผลการสนทนากลุ่มเยาวชน

1.2.1 ผลการสนทนากลุ่มเยาวชนที่มีคะแนนจากมาตรสำนึกสากลตามบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทยในระดับดีมาก

ผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่มเยาวชนที่มีคะแนนสำนึกสากลฯ ในระดับดีมาก ในวันที่อาทิตย์ที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2550 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเยาวชนเข้าร่วมทั้งหมด 10 คน สรุปผลได้ดังนี้

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสำนึกสากล

ในระหว่างการสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมได้เรียงลำดับประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสำนึกสากลตามความสนใจ พบว่าผู้เข้าร่วมสนใจองค์ประกอบด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุด รองลงมาคือด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก ด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และด้านการเป็นสมาชิกพลโลกตามลำดับ โดยแสดงความคิดเห็นในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

(1) การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ประเด็นที่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มสนใจมี 3 ประเด็น ได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศ การอุปโภคบริโภคสินค้าต่างประเทศ และการนับถือศาสนา

ประเด็นแรก การใช้ภาษาต่างประเทศ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีความเห็นร่วมกันว่าการใช้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างบุคคล ความสามารถทางภาษาต่างประเทศช่วยให้รู้จักชาวต่างชาติมากขึ้น ช่วยสร้างเครือข่ายเพื่อนต่างชาติให้กับตนเอง และได้เรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีของชาวต่างชาติจนก่อให้เกิดการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเอื้อประโยชน์ต่อการทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยให้ความเห็นว่า

“ภาษาเป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างบุคคลและวัฒนธรรมเพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน มันเป็นทุกอย่าง ถ้าไม่มีภาษาเราจะอยู่ไม่ได้ ภาษาต่างประเทศจึงมีความสำคัญ เพราะภาษาคือสื่อที่ทำให้เกิดการยอมรับความแตกต่าง นอกจากนี้การมีเพื่อนชาวต่างชาติยังเป็นการสร้างเครือข่ายให้กับตัวเอง”

“เห็นด้วยกับการใช้ภาษาต่างประเทศ ถ้าเรารู้แค่ภาษาไทยภาษาเดียว ก็อาจจะสื่อสารกับคนในโลกได้ยาก”

“การใช้ภาษาต่างประเทศทำให้เรารู้จักคนประเภทต่างๆ มากขึ้น รวมทั้งเรื่องวัฒนธรรมประเพณี และการทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ถ้าเรารู้ภาษาต่างประเทศก็จะติดต่อประสานงานกับเขาได้ง่ายขึ้น”

ประเด็นที่สอง การอุปโภคบริโภคสินค้าของต่างประเทศ ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมการอุปโภคบริโภคสินค้าของต่างประเทศที่มากเกินไปจนกลายเป็นค่านิยมที่ผิด โดยเฉพาะการแต่งกายตามแฟชั่นและการใช้สินค้ายี่ห้อดังราคาแพง โดยให้เหตุผลว่า

“ปัจจุบันเราบริโภคสินค้าต่างประเทศมากเกินไป จนกลายเป็นค่านิยมที่ผิดของสังคมไทย”

“ของไทยก็ดีอยู่แล้ว บางคนพ่อแม่ไม่ค่อยมีเงินอยู่แล้วก็ยังอยากได้เราชอบของไทยมากกว่า”

“ไม่เห็นด้วยกับการแต่งกายตามแฟชั่นและการใช้ของต่างประเทศ เพราะของไทยเราก็ดีอยู่แล้ว”

ถึงแม้ว่าผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่จะไม่เห็นด้วยกับการอุปโลกบริโลกสินค้าของต่างประเทศ แต่บางคนยังคงนิยมสินค้าของต่างประเทศจำพวกเสื้อผ้า แต่เมื่อเลือกใช้จะพิจารณาจากคุณภาพและราคาเป็นสำคัญ โดยให้ความเห็นว่า

“ก็ชอบของแบรนด์เนมนะ พวกเสื้อผ้า เพราะส่วนใหญ่คุณภาพดีกว่าของไทย ถ้าลดราคาเมื่อไหร่ก็ซื้อ แต่ถ้าแพงก็ไม่ซื้อ ไปหาตัวเลือกอื่นดีกว่า”

“ครอบครัวผมเชื่อมั่นในคุณภาพของสินค้าต่างประเทศ แต่ก็ยังให้ความสำคัญกับสินค้าไทยที่โด่งดัง สินค้าไทยหลายอย่างก็มีคุณภาพ แต่สินค้าต่างประเทศก็มีความหลากหลาย ครอบครัวผมชอบอาหารหลากหลายชาติ ฟังเพลงและดูหนังฝรั่งเป็นประจำ อาจเกิดจากความเคยชินของที่บ้าน คุณแม่อยู่ต่างประเทศมานานก็เคยเคยชิน แต่คนไทยส่วนใหญ่ก็จะเคยชินกับสินค้าไทย ครอบครัวผมบริโลกสินค้าต่างประเทศแต่ก็ไม่ใช่ของแบรนด์เนมเสมอไป จะดูที่คุณภาพและความพอใจมากกว่า”

อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมมีความเห็นร่วมกันว่า ไม่สนับสนุนการต่อต้านสินค้าของต่างประเทศอย่างสิ้นเชิง เพราะจะกระทบกระเทือนการส่งออกสินค้าของประเทศนั้นๆ ด้วย โดยให้เหตุผลว่า

“การไม่อุปโลกบริโลกสินค้าต่างชาติเป็นเหมือนดาบสองคม หากลองคิดในทางกลับกัน ถ้าประเทศอื่นๆ ไม่ยอมรับสินค้าของเราที่ส่งออกไป ประเทศเราก็จะขาดรายได้มหาศาลเช่นกัน”

ประเด็นที่สาม เมื่อให้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อข้อความที่ว่า “ความเชื่อหรือศาสนาที่แตกต่างกัน ทำให้โลกมีสันติภาพได้ยาก” หลังจากการอภิปรายผู้เข้าร่วมมีความเห็นตรงกันว่า ไม่เห็นด้วยกับข้อความข้างต้น โดยเชื่อว่าศาสนาทุกศาสนามีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือสอนให้ทุกคนเป็นคนดีและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ถึงแม้ว่าในแต่ละศาสนาจะมีหลักคำสอนและข้อปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป จนทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนต่างศาสนาอยู่บ่อยครั้ง หากทุกคนเปิดใจเรียนรู้หลักคำสอนของศาสนาอื่น คนต่างศาสนาก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี แต่คนบางคนชอบตีความหมายผิดไปเอง เช่น การแต่งงานของมุสลิมที่สามารถมีภรรยาได้หลายคน ไม่ได้หมายความว่าเขายังคับให้แต่ง หรือเพื่อลดสิทธิเสรีภาพของผู้หญิง แต่อาจมีจุดประสงค์อื่น และในคำสอนก็เขียนไว้ชัดเจนว่าสามีจะต้องยกย่องภรรยาแต่ละคนอย่างเท่าเทียมกัน”

“คนต่างศาสนาก็สามารถอยู่ร่วมเป็นสามีภรรยากันได้ บางคนเปลี่ยนศาสนาตามไปจริง แต่ก็เปลี่ยนแค่ชื่อนั้น ในชีวิตจริงก็นับถือศาสนาเดิม ถ้าทั้งสองฝ่ายยอมรับศาสนาของกันและกัน ก็อยู่ด้วยกันได้”

“อยากให้ทุกศาสนามีตัวแทนมาคุยกันถึงความเป็นไปได้ที่จะยึดหยุ่นกฎหลักการบางอย่างเพื่อที่จะสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ”

(2) การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก

ภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาโลกที่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มสนใจมากที่สุด ทุกคนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเชื่อว่าสาเหตุหลักของภาวะโลกร้อนมาจากการกระทำของมนุษย์ที่ขาดความรับผิดชอบต่อธรรมชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนจะต้องร่วมกันแก้ไขอย่างมีความรับผิดชอบ ถึงแม้ว่าภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาระดับโลก แต่สามารถแก้ไขได้ถ้าทุกคนร่วมมือกัน โดยแสดงความเห็นดังนี้

“ธรรมชาติใช้เวลานานมากๆ กว่าจะสามารถให้ประโยชน์กับมนุษย์ แต่มนุษย์ใช้เวลาไม่นานที่จะเอาประโยชน์จากธรรมชาติ และเอาเปรียบธรรมชาติ ตอนนี้โลกประสบกับปัญหาเพราะมนุษย์ มนุษย์จึงตกอยู่ในภาวะลำบากบ้าง เราต้องช่วยปกป้องโลก”

“ภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาระดับโลก หากเราไม่ร่วมกันเอาใจใส่ในปัญหาซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของคนทั้งโลกแล้ว การจะทำการใดๆ ก็คงไม่ยั่งยืน เช่น อนาคตน้ำจะท่วมโลก แล้วเราวางแผนที่จะขยายพื้นที่ เราก็ทำไม่ได้ เราจึงควรให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ก่อน เพื่อพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ”

“ภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทุกคนที่อาศัยอยู่บนโลก และมีผลกระทบร้ายแรงที่สุด แต่มีวิธีการแก้ไขปัญหาที่ง่ายที่สุด หากทุกคนช่วยกันหยุดปัญหานี้ แบบที่เขารณรงค์ให้ปิดไฟตอนเที่ยง พอไปดูมาตรวัดไฟฟ้ามันก็ลดไปเยอะ ถ้าเราทำกันทั้งโลกละ มันก็ประหยัดไปเยอะ ถ้าเราช่วยกัน”

(3) การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

กลุ่มผู้เข้าร่วมปรารถนาให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ พึ่งพาอาศัยกัน ไม่ใช่ใช้วิธีรุนแรงในการแก้ไขปัญหา เพราะทุกคนต่างก็เป็นมนุษย์ร่วมโลกเดียวกัน ถึงแม้จะมีเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมที่ต่างกัน โดยให้เหตุผลดังนี้

“ถึงแม้เราจะมีภาษา และวัฒนธรรมที่ต่างกัน แต่ก็ควรจะช่วยเหลือกัน ถ้าเราไปช่วยเขาก่อนพอถึงคราวเราบ้างเขาก็จะมาช่วยเรา”

“อยากให้ประเทศที่มีการก่อการร้ายสงบและยุติลง ให้ทุกคนหันหน้าเข้าหากัน มีอะไรก็ปรึกษาและคุยกันดีๆ ไม่ใช่ใช้วิธีรุนแรง เพราะบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องจะเดือดร้อนไปด้วย การก่อการร้ายยังนำพามาซึ่งความเสียหาย ทำแล้วมีแต่แค้นกับแค้น ไม่อยากให้ประเทศที่เจริญกว่า มองเห็นประเทศที่ล้มเหลวแล้วถือโอกาสเหยียบข้ามไป อยากให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ”

เมื่อให้แสดงความคิดเห็นจากข้อความที่ว่า “รัฐบาลควรส่งกองกำลังเจ้าหน้าที่ไปร่วมกับองค์การสหประชาชาติในประเทศที่อยู่ในความไม่สงบ” ทุกคนเห็นด้วยกับข้อความข้างต้น โดยเชื่อว่าการส่งกองกำลังไปร่วมกับองค์การสหประชาชาติเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เพราะเราต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน เมื่อประเทศของเราเกิดปัญหา ก็จะได้รับความช่วยเหลือกลับคืนมา เป็นการสานสัมพันธ์ระหว่างประเทศและให้ความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ ตลอดจนสามารถนำปัญหาของประเทศนั้นๆ กลับมาเป็นบทเรียนให้แก่ประเทศเรา

“บางคนอาจคิดว่าการทำแบบนี้เป็นการเอาหน้า สร้างชื่อให้ประเทศ แต่การที่เราอยู่ร่วมกัน เราควรช่วยเหลือกันแม้ว่าเราจะไม่รู้จักกันก็ตาม ถึงแม้ว่ากองกำลังของประเทศเราจะเป็นส่วนเล็กๆ แต่ความสามัคคีของประเทศต่างๆ ที่ร่วมเข้าช่วยเหลือก็จะกลายเป็นกองกำลังขนาดใหญ่ได้”

“เราควรช่วยเหลือประเทศที่เดือดร้อน ไม่ว่าจะอยู่ในทวีปอะไรก็ตาม เพราะเวลาที่เรเดือดร้อนเขาก็มาช่วย เราก็ควรช่วยเหลือกลับคืนไป ในฐานะที่เรามีจรรยาบรรณของความเป็นคน”

“ควรส่งกองกำลังไป เพราะถือเป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการไปสัมผัสปัญหาของประเทศนั้นๆ ว่าสาเหตุคืออะไร ผลกระทบรุนแรงแค่ไหน จะแก้ไขได้อย่างไร ซึ่งเราสามารถนำกลับมาเป็นบทเรียนได้”

“หากรัฐบาลไม่ส่งเจ้าหน้าที่ไป จะทำให้ยูเอ็นไม่ช่วยเหลือไทย เมื่อไทยต้องการความช่วยเหลือ และการช่วยเหลือสื่อถึงการเป็นมิตรกับยูเอ็นด้วย”

อย่างไรก็ตาม ก่อนส่งกองกำลังไปช่วยเหลือ ต้องศึกษาปัญหานั้นให้ดีเสียก่อน เพื่อไม่ให้ปัญหาลุกลามมากขึ้น โดยกลุ่มผู้เข้าร่วมเชื่อว่า

“เราควรเข้าไปช่วยไกล่เกลี่ยเพื่อไม่ให้เรื่องบานปลาย เพราะบางครั้งเขาอาจตกลงกันไม่ได้ แต่ก็ต้องดูด้วยว่าปัญหาอะไร ไม่อย่างนั้นจะทำให้เรื่องมากขึ้น”

(4) การเป็นสมาชิกพลโลก

จากการสนทนากลุ่ม มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สิทธิเสรีภาพของมนุษย์ การอพยพย้ายถิ่นฐานและการเปลี่ยนสัญชาติ

ประเด็นที่หนึ่ง สิทธิเสรีภาพของมนุษย์ จากข้อความที่ว่า “คงเป็นไปได้ยากที่มนุษย์ทุกคนจะมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน” ผู้เข้าร่วมให้ความเห็นแตกต่างกัน มีทั้งกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย โดยกลุ่มที่เห็นด้วยเชื่อว่า มนุษย์เกิดมามีพื้นฐานและฐานะทางสังคมที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีโอกาสที่ต่างกัน จึงได้รับสิทธิเสรีภาพไม่เท่าเทียมกัน ดังนี้

“มนุษย์อยู่ในสังคมที่แตกต่างกัน มีกฎระเบียบข้อบังคับที่ต่างกัน มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ การเหยียดสีผิวหรือแม้กระทั่งโอกาสที่ต่างกัน จึงส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางสิทธิเสรีภาพ โอกาส เงินและอำนาจก็เป็นตัวสำคัญที่ทำให้เรื่องนี้เป็นไปได้ยาก”

“มนุษย์เกิดมาจากคนละพื้นที่คนละประเทศ ฐานะทางบ้านก็ไม่เท่าเทียมกัน จึงทำให้มีโอกาสต่างกัน สิทธิและเสรีภาพจึงไม่เท่าเทียมกันตามไปด้วย”

กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยเชื่อว่าทุกคนเกิดมามีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ถึงแม้จะมีสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกัน แต่อย่างน้อยทุกคนควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงได้รับ ถ้าทุกคนมีความเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน ก็สามารถมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันได้ โดยให้ความเห็นว่า

“สิทธิของมนุษย์ทุกคนนั้นเท่าเทียมกันทั้งชายและหญิง ในกฎหมายไทยก็บัญญัติไว้ว่าประชาชนชาวไทยนั้นมีสิทธิเท่าเทียมกัน แต่ความคิดของคนเรานั้นต่างกัน ส่วนแต่มีทฐิ คนเรามากจะดูกันที่ฐานะและคิดว่าตนเป็นใหญ่ คอยมองว่าใครใหญ่กว่าใคร โดยดูกันที่ฐานะรวยหรือจน เรื่องนี้อยู่ที่ความคิดของคนมากกว่า”

“มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพที่จะทำอะไรก็ได้ โดยที่ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน แต่บางคนก็คิดว่ามนุษย์มีสิทธิเสรีภาพไม่เท่ากัน เพราะเขาใช้ตำแหน่งหน้าที่ ฐานะเป็นตัวแบ่ง”

“ทุกคนเป็นมนุษย์เหมือนๆ กัน ไม่มีใครดีกว่าใคร สิ่งที่แบ่งแยกมนุษย์ออกจากกัน ก็เป็นแค่โอกาสในเรื่องต่างๆ แต่ทุกคนสามารถอยู่ด้วยกันได้อย่างสันติ เพียงแค่เปิดใจยอมรับและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”

“การที่ทุกคนจะมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ต้องเริ่มจากตัวเองก่อนว่ามีความคิดอย่างไรกับคนอื่น”

“คิดว่าทุกคนเกิดมาเท่ากันหมด แต่คนบางกลุ่มชอบมองว่าคนที่มีความร่ำรวยน้อยกว่าจะไม่มีความเท่าเทียมกับคนอื่น แต่ถ้าทุกคนเคารพซึ่งกันและกันและให้เกียรติกัน เราก็จะมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันได้”

ประเด็นที่สอง การอพยพย้ายถิ่นฐานและการเปลี่ยนสัญชาติ ผู้เข้าร่วมไม่สนใจประเด็นนี้มากนัก โดยให้เหตุผลว่าการอพยพย้ายถิ่นฐานและการเปลี่ยนสัญชาติเป็นการกระทำส่วนบุคคล ที่ไม่ได้ส่งผลเสียต่อส่วนรวมมากนัก และเชื่อมั่นในมาตรการควบคุมทางกฎหมายของแต่ละประเทศ ดังนี้

“การอพยพย้ายถิ่นและการเปลี่ยนสัญชาติถือเป็นการกระทำส่วนบุคคล อาจส่งผลกระทบต่อเฉพาะกลุ่มมากกว่าส่วนรวม อย่างไรก็ตามก็มีความหมายควบคุมอยู่แล้ว สามารถเอาผิดได้”

“การเปลี่ยนสัญชาติ มันอาจเป็นเรื่องใกล้ตัวจนกลายเป็นความเคยชิน คนใกล้ตัวและญาติพี่น้องหลายคน ย้ายเปลี่ยนสัญชาติไปอยู่ในหลายๆ ประเทศในโลก มันเลยกลายเป็นเรื่องธรรมดา”

2) อิทธิพลที่ส่งผลต่อสำนักสากลของเยาวชน จำแนกตามองค์ประกอบ

(1) การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นร่วมกันว่าอิทธิพลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางภาษาต่างประเทศของโรงเรียนและองค์กรภายนอก การสนับสนุนการใช้ภาษาต่างประเทศและการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดา สรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง หลักสูตรการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในวิชาที่ตนเองชอบหรือถนัด โดยเฉพาะการเลือกเรียนภาษาต่างประเทศอื่นๆ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ และโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ทำให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษามากขึ้น จึงสามารถเข้าใจวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของชาวต่างชาติมากขึ้น โดยผู้เข้าร่วมให้ความเห็นว่า

“การศึกษาไทยเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกสายการเรียน การเลือกภาษาก็เปิดกว้างให้นักเรียนเลือก แต่ขึ้นอยู่กับโอกาสของแต่ละคน บางคนโอกาสเยอะก็ได้เลือกมากกว่า โรงเรียนเป็นสื่อกลางในการเรียน มีภาษามาเกี่ยวข้องกับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ถ้าตอนนี้ใครไม่รู้ภาษาอังกฤษก็ทำงานไม่ได้ลำบากแน่ๆ แต่ว่าการได้เปรียบคือคนที่ได้ภาษามากกว่าสองภาษา เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีนก็ถือว่าดี ยังมีพื้นฐานมากกว่ายิ่งดีกว่า ”

ประเด็นที่สอง การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางภาษาต่างประเทศของโรงเรียนและองค์กรภายนอก ส่งผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของเยาวชนอย่างมาก เพราะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา เพิ่มความสามารถในการสื่อสารกับชาว

ต่างชาติ สามารถเรียนรู้วิถีชีวิตของคนต่างวัฒนธรรม ตลอดจนเป็นการสร้างเครือข่ายกับเพื่อน ชาวต่างชาติ ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนมีโลกทัศน์กว้างขึ้น ดังคำกล่าวของผู้เข้าร่วมต่อไปนี้

“โรงเรียนมีโครงการต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนทั้งของ โรงเรียนเองและตาม องค์กรต่างๆ ที่เข้ามา เช่น *Dreams & Teams* เป็นโครงการระหว่างไทยกับอังกฤษ ผมเป็นหนึ่งในนักเรียนที่เข้าร่วม เป็นโครงการที่เปิดโอกาสทางภาษาและวัฒนธรรม โดยครูเป็นคนหาโอกาสให้นักเรียน ทำให้เราได้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและเป็นการ สร้างเครือข่ายให้กับตัวเราเอง”

“เคยไปโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ประเทศฟิลิปปินส์อยู่หนึ่ง สัปดาห์ได้ประสบการณ์กลับมาหลายอย่าง ได้รู้จักเพื่อนชาวฟิลิปปินส์หลายคน ตอนนี้ก็ยังมีอีเมลติดต่อกัน”

ประเด็นที่สาม การสนับสนุนการใช้ภาษาต่างประเทศจากบิดามารดา ทั้งการเรียนเสริมภาษาต่างประเทศ การเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) การเข้าร่วม กิจกรรมกับชาวต่างชาติ และการอบรมสั่งสอนให้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาต่างประเทศ ล้วนมีความสำคัญต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งผู้เข้าร่วมแสดงความ เห็น ร่วมกันว่า

“พ่อแม่สนับสนุนเรื่องภาษามาก เพราะพ่อแม่พูดภาษาอังกฤษไม่ค่อยได้ แม่พูดได้บ้างก็จากการเรียนในโรงเรียน พ่อกับแม่ก็เลยสนับสนุนด้านภาษาเต็มที่ ทำให้ผมพูดภาษาอังกฤษได้แล้ว ซึ่งถือว่าดีในระดับหนึ่ง”

“ครอบครัวมีอิทธิพลมากที่สุด โดยเฉพาะคุณแม่ คุณแม่อยากให้คุยกัน เป็นภาษาอังกฤษบ้าง และส่งผมไปเรียนเมืองนอกอยู่หลายครั้งที่ประเทศอังกฤษและ อเมริกาทั้งช่วงซัมเมอร์และช่วงปิดภาคเรียนระหว่างปี เพราะแม่เคยไปเรียนและ ทำงานที่ต่างประเทศแล้วกลับมาอยู่เมืองไทย ตอนเด็กๆ ผมก็ไปอยู่ที่อเมริกากับคุณแม่ คิว”

“ในครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนความคิด ส่งเสริมให้เรียนภาษาอังกฤษ เพิ่ม เพราะหนูจะอ่อนภาษาอังกฤษ และภาษาจีนพ่อแม่ก็จะพูดให้เห็นความสำคัญ เพราะปัจจุบันภาษาจีนเริ่มใช้เยอะ”

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า นอกจาก บิดามารดาจะสนับสนุนการใช้ภาษาต่างประเทศแล้ว บิดามารดาจะอบรมสั่งสอนให้มีขอบเขตในการยอมรับวัฒนธรรมต่างชาติ โดยเฉพาะเรื่องการแต่งกาย ดังนี้

“พ่อกับแม่ชอบพูดว่า วัยรุ่นสมัยนี้แต่งตัวเหมือนไม่ได้แต่ง เวลาดูทีวีก็จะพูด ก่อนออกจากบ้านพ่อกับแม่ก็จะสแกนก่อนทุกครั้ง”

2) การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแสดงความเห็นร่วมกันว่า การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ การอบรมสั่งสอนและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของบิดามารดา วิธีจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียน และการจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรภายนอก มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเรื่องภาวะโลกร้อนดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ทำให้เยาวชนเข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น จนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญที่ทุกคนต้องร่วมกันแก้ไขอย่างมีความรับผิดชอบ

“เรื่องภาวะโลกร้อนได้รู้จากสื่อทางโทรทัศน์ทำให้เข้าใจปัญหามากขึ้น ปกติผมชอบดูข่าวภัยพิบัติอยู่แล้ว หลังจากทราบปัญหาครอบครัวผมก็ประหัดไฟมากขึ้น”

“เราอยู่ที่ไหนเราก็จะให้ความสำคัญกับสิ่งนั้นมาก เมื่อปัญหามันวิกฤตเราถึงจะให้ความสนใจ ส่วนใหญ่ก็ได้รู้ข่าวจากโทรทัศน์จะดูพร้อมพี่สาว เพราะพี่สาวชอบดูข่าวต่างประเทศ”

ประเด็นที่สอง การอบรมสั่งสอนและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ช่วยปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม และใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า ดังนี้

“ในครอบครัวคุณแม่จะประหยัดมาก โดยเฉพาะเรื่องการใช้ไฟฟ้า จะต้องถอดปลั๊กทุกครั้งหลังเลิกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชิ้น ทีวี พัดลม กระจกนํ้าร้อนก็ถอดหมดค่ะ เพราะแค่เสียบทิ้งไว้มันก็เปลืองไฟแล้ว”

“จากแต่ก่อนเคยเปิดแอร์นอนได้ตลอดคืน ตอนนี้แม้มีการมาเคาะห้องให้ปิดได้แล้ว”

“เรื่องการรณรงค์ภาวะโลกร้อน ตอนนี้คนในครอบครัวก็ใช้ถุงผ้าเวลาไปซื้อของกันทั้งบ้าน”

ประเด็นที่สาม วิธีจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยบูรณาการผ่านรายวิชาต่างๆ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียน และการจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรภายนอก ผู้เข้าร่วมให้ความเห็นว่า

“ที่โรงเรียนมีห้องเรียนสีเขียว บอกว่าพลังงานของเราจะเหลืออีกกี่ปี ผลกระทบจะร้ายแรงแค่ไหน และเคยไปเข้าค่ายสิ่งแวดล้อมที่ทางโรงเรียนส่งไปกับเพื่อนหนึ่งคน เป็นกิจกรรมค่ายเยาวชนกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่เอกชนจัด โดยมีเจ้าหน้าที่จากการไฟฟ้ามาบรรยาย พาไปดูป่าชายเลนและแหล่งธรรมชาติอื่นๆ เข้าค่ายอยู่เจ็ดวัน ได้จิตสำนึกดีๆ กลับมาอีกเยอะ”

“ในวิชาสังคม ครูจะพูดถึงปัญหานี้น้อยๆ ให้ทำรายงานเรื่องโลกร้อนแล้วก็ให้ดูสารคดีเรื่อง *The inconvenient truth* ด้วย”

“ที่โรงเรียนก็มีพูดถึงในวิชาภาษาอังกฤษ ครูจะให้ทำรายงานเรื่องมลภาวะต่างๆ ผมก็เลือกเรื่องภาวะโลกร้อน”

“กิจกรรมกีฬาที่โรงเรียน แต่ละสิ่งจะมีหัวข้อที่ต้องนำเสนอ โลกร้อนก็เป็นหัวข้อหนึ่งที่ต้องจัดขบวนต่างๆ เพื่อช่วยกันรณรงค์”

“เพื่อนของผมเข้าร่วมในโครงการทูตพลังงาน (*Energy Fantasia*) ซึ่งเป็นกิจกรรมของสำนักงานนโยบายแผนและพลังงาน โรงเรียนก็ต้องสนับสนุนกิจกรรมหลายอย่าง อย่างหนึ่งที่พวกผมไปทำก็คือไปช่วยกันเปลี่ยนหลอดไฟที่ตลาดเป็นหลอดแบบประหยัดพลังงาน”

(3) การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

อิทธิพลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ การอบรมสั่งสอนปฏิบัติตนของบิดามารดาและครู สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน สรุปได้ดังนี้ ประเด็นที่หนึ่ง การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะโทรทัศน์มีส่วนช่วยให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ดังความเห็นต่อไปนี้

“สิ่งที่ทำให้คิดเรื่องการพึ่งพาอาศัยกันก็คงจะเป็นสื่อจำพวกข่าวการช่วยเหลือผู้ประสบภัย พ่อแม่ ครู และการเข้าค่าย เราจะอยู่ร่วมกันได้ก็ต่อเมื่อเราให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การที่เราไปช่วยเหลือเขาจะทำให้เราได้ประสบการณ์จากความผิดพลาดของเขาแล้วก็เอามาปรับแก้ปัญหาของเราได้”

“ผมได้อิทธิพลจากสื่อและคุณพ่อคุณแม่ เพราะเราชอบดูข่าวต่างประเทศร่วมกัน ช่องที่ดูก็พวกยูบีซี (UBC) และซีเอ็นเอ็น (CNN)”

“สื่อมีอิทธิพลมากที่สุด ถึงแม้ว่าจะไม่ค่อยตรงเท่าไร จริงๆ ควรจะรับผิดชอบกับความถูกต้องของข่าวมากกว่านี้ แต่ผมจะอ่านและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของข่าวเสมอ”

ประเด็นที่สอง การอบรมสั่งสอน การปฏิบัติตนของบิดามารดาและครู ส่งผลให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการพึ่งพาอาศัยกัน โดยผู้เข้าร่วมให้ความเห็นว่า

“พ่อแม่ทำให้ดูเป็นแบบอย่าง คุณแม่จะทำอาหารขึ้นมาหนึ่งอย่าง แล้วก็เอาไปให้ข้างบ้าน พอวันอื่นๆ เขาก็เอามาให้เราตอบเป็นการเกื้อกูลกัน”

“พ่อแม่และครูสอนให้ช่วยเหลือเพื่อนเวลามีปัญหา เพราะ ถ้าเราเป็นคนเห็นแก่ตัว เราก็จะอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ ไม่ได้ ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน”

“ผมได้อิทธิพลจากสื่อและคุณพ่อคุณแม่ เพราะเราชอบดูข่าวต่างประเทศร่วมกัน ช่องที่ดูก็พวกยูบีซี (UBC) และซีเอ็นเอ็น (CNN)”

ประเด็นที่สาม สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน ผู้เข้าร่วม แสดงความเห็นแตกต่างกัน มีทั้งโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมเอื้อให้เยาวชนพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และโรงเรียนที่ไม่มีสภาพแวดล้อมดังกล่าว โดยให้ความเห็นดังนี้

“เพื่อนสำคัญมาก ถ้าคนในกลุ่มทะเลาะกัน เพื่อนก็จะช่วยแก้ปัญหา หรือเวลามีปัญหากับครอบครัวเพื่อนก็ช่วยแก้”

“โรงเรียนไม่ค่อยสอนการอยู่ร่วมกัน คือสอนแต่ทฤษฎีแต่ไม่ได้ปฏิบัติ มีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างเด็กอีพี (EP) กับเด็กปกติ แยกศึกษาเรียนชัดเจน ทำให้เด็กเกิดความแตกต่างทั้งการแต่งกาย ค่าเล่าเรียน เวลาทำกิจกรรมร่วมกันก็เลยทำด้วยกันไม่ค่อยได้ เกิดการแอนตี้ พอถึงเวลาทำงานก็ให้พวกเงินเยอะก็ทำไปสิ เด็กอีพี จะมีโอกาสมากกว่าในทุกด้าน เวลาทำกิจกรรมครูก็จะดึงเด็กอีพีไปทำมากกว่า พออีพี ต้องการความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมอะไรสักอย่าง ก็ทำไม่ได้ ไม่มีใครช่วย แม้กระทั่งครูก็มีปัญหากันเพราะ โอกาสของครูอีพีจะมากกว่าครูภาคปกติ เช่น ไปได้ไปต่างประเทศ”

(4) การเป็นสมาชิกพลโลก

อิทธิพลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของเยาวชนเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกพลโลก โดยเฉพาะการมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน วิธีการจัดการเรียนการสอน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของเยาวชน โดยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นดังนี้

“เพื่อนที่โรงเรียนก็มีแบ่งแยกเป็นกลุ่มๆ ใครที่มีภาวะผู้นำมากหน่อยจะเป็นหัวหน้ากลุ่ม แล้วก็ไม่มีใครยอมลงให้ใคร สุดท้ายต้องมีตัวแทนกลุ่มมาคุยกัน ส่วนใหญ่ความรู้สึกไม่เท่าเทียมก็จะอยู่แค่ในกลุ่มนักเรียน ครูไม่ได้ทำให้รู้สึกว่าเราไม่เท่าเทียมกัน”

“ในสังคมโรงเรียนของหมมนั้นแยกกันชัดเจนอยู่แล้ว ทำให้เห็นว่าแต่ละกลุ่มไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างเด็กอีพี (EP) เอ็มอีพี (MEP) และเด็กภาคปกติ แต่ในสังคมของอีพี (EP) เอง ทุกคนก็จะรู้กันเองว่าทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่มีใครดีกว่าใคร

ฐานะทางบ้านก็เหมือนกัน แต่ถ้ามีการติดต่อข้ามกลุ่มกันก็จะ โคนแอนด์จากกลุ่มเพื่อน แม้กระทั่งในกลุ่มของครูเองก็มีการแบ่งแยกกันชัดเจน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ โดยเฉพาะเรื่องของโอกาสที่ไม่เท่ากันในการติดต่อสัมพันธ์กับชาวต่างชาติ”

“ที่โรงเรียนมีม.ปลายสามห้อง แบ่งเป็นห้องวิทย์ ศิลป์คำนวณ และศิลป์ ภาษา อาจารย์จะคาดหวังกับเด็กห้องวิทย์มาก ว่าเป็นห้องเด็กเก่ง ต้องทำตัวดีๆ ถ้ามีใครคนหนึ่งทำตัวไม่ดีก็จะ โคนหนักกว่าเด็กกลุ่มอื่นมากเป็นพิเศษ แต่ในกลุ่มนักเรียน มีความเป็นที่เป็นน้องกันสูงจึงไม่ค่อยทะเลาะกัน”

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้เสนอเพิ่มเติมว่า วิธีการจัดการเรียน การสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสก็เป็นวิธีการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดของเยาวชน โดยให้ ความเห็นว่า

“ครูพยายามทำให้ทุกคนเสมอภาคกัน ทุกคนในโรงเรียนจะเหมือนกันหมด ใครอยากจะทำอะไรพูดอะไรก็ได้ ครูสอนแบบนี้โอฮิวแมนนิส ให้มองโลก ในแง่ดี ถ้าเราจะนินทาใครเราก็พูดในแง่บวก ไม่พูดในแง่ลบ เมื่อทะเลาะกันก็จะ แก่ใจกันเองได้ แนวความคิดแบบนี้โอฮิวแมนนิสช่วยทำให้คนที่ฐานะต่างกันอยู่ ด้วยกันได้ เป็นเพื่อนกันได้”

1.2.2 ผลการสนทนากลุ่มเยาวชนที่มีคะแนนจากมาตรสำนึกสากลตามบริบทของ สังคมวัฒนธรรมไทยในระดับน้อยมาก

จากการสนทนากลุ่มเยาวชนที่มีคะแนนจากมาตรสำนึกสากลฯ ในระดับน้อย มาก ในวันอาทิตย์ที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ.2550 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเยาวชนเข้าร่วมทั้งหมด 5 คน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสำนึกสากล

ในระหว่างการสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมได้เรียงลำดับประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สำนึกสากลตามความสนใจ พบว่าผู้เข้าร่วมสนใจองค์ประกอบด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหา โลกมากที่สุด รองลงมาคือด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ด้านการยอมรับความ หลากหลายทางวัฒนธรรม และด้านการเป็นสมาชิกพลโลก ตามลำดับ โดยผู้เข้าร่วมแสดงความ คิดเห็นดังต่อไปนี้

(1) การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

จากการสนทนากลุ่มมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม 3 ประเด็น ได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศ การอุปโภคบริโภคสินค้าต่างประเทศ และการนับถือศาสนา

ประเด็นที่หนึ่ง การใช้ภาษาต่างประเทศ ผู้เข้าร่วมให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษและภาษาจีนเพื่อประโยชน์ในการสื่อสารและการทำงานในอนาคต โดยให้ความเห็นดังนี้

“การรู้ภาษาหลายภาษาทำให้ได้เปรียบกว่าคนอื่น ๆ ภาษาจีนตอนนี้ก็ใช้เยอะ ก็เลยสนใจหัดเรียนจีนอยู่ ถ้าเรียนจบจะย้ายไปทำงานแล้วก็อยู่ที่จีนเลย”

“เดี๋ยวนี้ ใครไม่รู้ภาษาอังกฤษก็ลำบากมาก จะทำงานติดต่อกับใครก็ไม่ได้ แทบจะเรียกได้ว่าเป็นสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวันของเราไปแล้ว”

“การรู้ภาษาต่างประเทศทำให้เราได้รู้จักเพื่อนต่างชาติ ผมก็มีเพื่อนทางอีเมลอยู่หลายคน เป็นชาวเกาหลี เขาเคยมาเที่ยวไทย เพราะอยากเรียนรู้วัฒนธรรมของไทย”

ประเด็นที่สอง การอุปโภคบริโภคสินค้าของต่างประเทศ ผู้เข้าร่วมเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่ควรจะมีขอบเขตในการเลือกอุปโภคบริโภค ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เห็นด้วยกับการใช้สินค้าต่างชาตินะ แต่มันก็ควรจะมีลิมิต อย่างการแต่งตัวตามแฟชั่นก็พอรับได้ แต่ที่แต่งตัวเลียนแบบพวกการ์ตูนอะไรทำนองนั้น มันก็มากเกินไป”

“การทานอาหาร *fast food* ของคนไทยมันก็เป็นเรื่องธรรมดา ที่คนไทยชอบทานก็คงเพราะมันมีรสชาติแปลก แตกต่างจากอาหารไทยมากกว่า บางทีทานอาหารไทยบ่อยๆ ก็เบื่อ เปลี่ยนไปทานอาหารต่างชาติมันก็อร่อยกว่า เวลาชาวต่างชาติมาไทยก็ชอบทานอาหารไทยเหมือนกัน มันขึ้นอยู่กับว่าเราอยู่ที่ไหนมากกว่า คนเราชอบของแปลก”

“สินค้าต่างชาติหลายอย่างก็โอเคนะ อร์อย แพลก แต่อย่างซาเขียวเป็นอะไรที่ไร้สาระมาก ผมไม่ยินดีที่จะจ่ายเงินซื้อเขียว คนบริโภครกันตามกระแสแล้วก็แพงเกินไป คำนึงไม่เท่าไรหรอก”

ประเด็นที่สาม การนับถือศาสนาและความเชื่อ เมื่อให้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อข้อความที่ว่า “ความเชื่อหรือศาสนาที่แตกต่างกัน ทำให้โลกมีสันติภาพได้ยาก” ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความข้างต้น โดยเชื่อว่า ถึงแม้ศาสนาทุกศาสนามีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือสอนให้ทุกคนเป็นคนดี แต่หลักคำสอนและข้อปฏิบัติของศาสนาที่แตกต่างกัน อาจทำให้เกิดความขัดแย้ง จนทำให้เราอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้ยาก ดังนี้

“เป็นไปได้ยากที่โลกจะมีสันติภาพ ถ้ายังมีศาสนาหรือความเชื่อที่ต่างกัน อย่างของศาสนาคริสต์ก็บางนิกายมีพิธีกรรมที่เชื่อว่าเป็นการล้างบาป เขาก็ทำ”

“ถ้าคนเรามีความเชื่อที่ต่างกัน แบบแบ่งแยกขาวกับดำ สมมติว่าความเชื่อหนึ่งเชื่อว่าทุกคนอยู่ร่วมกันได้ แต่อีกความเชื่อหนึ่งเชื่อว่า เชื่อว่าคนที่เชื่ออย่างอื่นไม่ใช่พวกเดียวกัน หรืออย่างลัทธิบูชาัญญาก็มีความเชื่อที่ต่างกัน บางครั้งมันก็เข้ากันไม่ได้ แล้วมันจะสันติได้อย่างไร”

(2) การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มสนใจประเด็นปัญหาโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะโลกร้อน ทุกคนเชื่อว่าสาเหตุหลักของมาจากการกระทำของมนุษย์ ภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาระดับโลกที่แก้ไขได้ยาก ถ้าทุกคนไม่ร่วมมือกัน แต่เชื่อว่าคนเป็นเพียงส่วนเล็กของโลกที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้มากนัก ดังความเห็นต่อไปนี้

“อย่างไรก็แก้ปัญหานี้ไม่ได้อยู่แล้ว มันสายเกินไป แค่เราคนเดียวจะไปทำอะไรได้ ในเมื่อคนอื่นอีกหลายคนเขายังไม่ทำอะไรเลย อย่างอเมริกาก็ยังไม่ยอมลงนามในพิธีสารเกียวโตเลย แล้วเราเป็นประเทศเล็กๆ จะทำอะไรได้”

“เรื่องประหยัดพลังงาน ก็รู้นะว่าจะประหยัดยังไง อย่างพัดลมเนี่ยแค่เสียบปลั๊กทิ้งไว้เฉยๆ มันก็กินไฟแล้ว แต่สุดท้ายผมก็ไม่ได้ไปเปลี่ยนพฤติกรรมอะไร ก็เพื่อนมันบอกจ่ายค่าเทอมแล้วก็ต้องใช้ให้คุ้ม”

“ตอนนี้ก็ช่วยประหยัดพลังงานนะ แต่ก็ไม่รู้่ว่ววิธีที่เขามารณรงค์อยู่จะ
ช่วยแก้ปัญหาได้แค่ไหน ไม่รู้่ว่วารณรงค์แค่ตามกระแสรีเปลา”

(3) การพึ่งพอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

จากข้อความที่ว่า “รัฐบาลควรส่งกองกำลังเจ้าหน้าที่ไปร่วมกับองค์การ
สหประชาชาติในประเทศที่อยู่ในความไม่สงบ” ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความข้างต้น
โดยเชื่อว่าการส่งกองกำลังไปร่วมกับองค์การสหประชาชาติเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และ
สร้างสัมพันธไมตรีกับองค์การสหประชาชาติ เมื่อประเทศเราเกิดปัญหาที่จะได้รับการช่วยเหลือ
เช่นกัน แต่ต้องเข้าร่วมในลักษณะของกองกำลังฟื้นฟูประเทศเท่านั้น โดยให้ความเห็นดังนี้

“เห็นด้วย ถือว่าเป็นการให้ความร่วมมือกับชาติอื่นในโลก ยิ่งถ้ากอง
กำลังนั้นเป็นกองกำลังที่ช่วยฟื้นฟูประเทศที่กำลังมีปัญหา เพราะถือเป็นการช่วยเหลือ
เพื่อนมนุษย์”

“การส่งกองกำลังไปช่วยเป็นการสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีต่อกัน เพื่อเป็น
การช่วยเหลือประเทศที่ประสบปัญหา โดยเฉพาะการส่งกองกำลังเพื่อช่วยฟื้นฟู
ประเทศ แต่ไม่เห็นด้วยกับการเข้าร่วมฝ่ายโจมตีที่เป็นการเอาเปรียบประเทศนั้นๆ”

“การส่งกองกำลังเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ถ้าเราเข้าร่วมจะทำให้
ต่างชาติมองเราดีขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ ในอนาคตถ้า
ประเทศเรามีความไม่สงบ เราก็จะได้รับความช่วยเหลือบ้าง”

อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมบางคนไม่เห็นด้วยกับการส่งกองกำลัง เพราะคิด
ว่าเป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นว่าประเทศเรอยู่ฝ่ายเดียวกับประเทศมหาอำนาจ จนตกเป็นทาส
ของประเทศมหาอำนาจ โดยกล่าวว่า

“ไม่เห็นด้วยกับการส่งกองกำลังไปช่วย เพราะหากเข้าข้างประเทศ
มหาอำนาจมากเกินไป จะทำให้เราตกเป็นทาสของประเทศมหาอำนาจนั้น”

(4) การเป็นสมาชิกพลโลก

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มร่วมอภิปรายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเป็นสมาชิก
พลโลก 2 ประเด็น ได้แก่ สิทธิเสรีภาพของมนุษย์ การอพยพย้ายถิ่นฐานและการเปลี่ยนสัญชาติ

ประเด็นที่หนึ่ง สิทธิเสรีภาพของมนุษย์ จากข้อความที่ว่า “คงเป็นไปได้ยากที่มนุษย์ทุกคนจะมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน” ผู้เข้าร่วมมีทั้งกลุ่มที่เห็นด้วย และกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย โดยกลุ่มที่เห็นด้วยเชื่อว่า แต่ละคนมีหน้าที่และฐานะทางสังคมที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน ดังความเห็นต่อไปนี้

“คนเรามีหน้าที่ต่างกัน สิทธิจะถูกกำหนดด้วยหน้าที่ของคนนั้นๆ หากทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ขอทานก็เป็นนายกฯได้ แล้วจะเกิดอะไรขึ้น สิทธิเสรีภาพมันอยู่ที่ความสามารถและฐานะทางสังคม”

“ทุกคนต่างก็รักพวกของตัวเอง จึงเป็นไปได้ยากที่ทุกคนจะมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน”

อย่างไรก็ตาม กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยเชื่อว่าทุกคนเกิดมามีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน แต่คนบางกลุ่มพยายามใช้เงินเพื่อให้ได้รับสิทธิมากกว่าคนอื่น โดยกล่าวว่า

“มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะจนหรือรวย แต่ที่ไม่เท่าเทียมกันคือเงิน คนมีเงินพยายามใช้เงินเพื่อให้ตนเองมีสิทธิมากกว่าคนอื่น แต่ถ้าคนจนปฏิเสธเงินแล้วยืนยันสิทธิของคน เงินก็ไร้ค่า ทุกคนจึงมีสิทธิเท่าเทียมกัน”

ประเด็นที่สอง การอพยพย้ายถิ่นฐานและการเปลี่ยนสัญชาติ ผู้เข้าร่วมเห็นร่วมกันว่า การอพยพย้ายถิ่นฐานและการเปลี่ยนสัญชาติเป็นเรื่องธรรมดา ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของแต่ละคน โดยแสดงความเห็นดังนี้

“เป็นเรื่องธรรมดา ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ว่าย้ายเข้ามาทำอะไร รับผิดชอบได้ถ้าเขาเข้ามาเพราะเดือดร้อน แต่ต้องไม่ก่อปัญหาให้ประเทศเรา คนไทยหลายคนยังอยากย้ายไปอยู่ต่างประเทศเลย ทำไมคนชาติอื่นจะมาอยู่ชาติเราบ้างไม่ได้”

“ถ้าเขาเข้ามาทำงานให้ประเทศเรา เราก็ได้แรงงาน คนไทยเราเองก็ไปทำงานในต่างประเทศ เราก็ต้องสูญเสียทรัพยากรชาติไปเช่นกัน”

2) อิทธิพลที่ส่งผลต่อสำนักสากลของเยาวชน จำแนกตามองค์ประกอบ

(1) การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

อิทธิพลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของเยาวชน ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ และการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดา ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยผู้เข้าร่วมให้ความเห็นว่า

“สื่อในปัจจุบันก็มีมาก หลากหลาย มีภาษาอังกฤษร่วมด้วยทั้งนั้น ภาษาอังกฤษจึงสำคัญมาก ถึงไม่ชอบก็ต้องเรียน ใครไม่รู้ก็เสียเปรียบ”

“เดี๋ยวนี้มันเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร เราจะรู้อะไรไม่รู้อะไรก็จากสื่อทั้งนั้น การบริโภคสื่อมันก็มีทั้งข้อดี ข้อเสีย ข้อดีก็ทำให้เราได้รู้ข่าวสารมากขึ้น ข้อเสียก็คือไม่รู้ข่าววุ่นจริงแค่ไหน”

“ผมติดตามข่าวจากอินเทอร์เน็ตมากกว่าเพราะสะดวก นอกจากนี้ก็ใช้อินเทอร์เน็ตเล่นเกมออนไลน์ แล้วก็คุยกับเพื่อน”

ประเด็นที่สอง การอบรมสั่งสอนของบิดามารดา ผู้เข้าร่วมกล่าวว่า

“คุณพ่อจะให้ความสำคัญกับภาษาจีนมาก เพราะที่บ้านก็มีเชื้อจีน คุณพ่ออยากให้พูดภาษาจีนได้ เพื่อสื่อสารกับคนในบ้าน พ่อเป็นคนสอนให้เอง”

“พ่อแม่ก็สนับสนุนให้เรียนภาษาจีน เพราะมีแนวโน้มจะใช้มากขึ้น ในอนาคตครอบครัวผมวางแผนจะย้ายไปทำธุรกิจที่จีน”

(2) การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก

ผู้เข้าร่วมแสดงความเห็นว่าอิทธิพลที่ส่งผลต่อการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ วิชาการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับประเด็นปัญหาโลก โดยเฉพาะภาวะโลกร้อนผ่านสื่อต่างๆ เป็นสิ่งที่ผู้เข้าร่วมเห็นตรงกันว่ามียุทธูปถัมภ์มากที่สุด โดยให้ความเห็นดังนี้

“โทรทัศน์มียุทธูปถัมภ์ต่อผมมากที่สุด เรื่องโลกร้อนร่วมกันรณรงค์ทุกช่อง มีแทรกอยู่หลายรายการเลย”

“เรื่องโลกร้อน ก็ทราบจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ และ อินเทอร์เน็ต อาจเป็นไปตามกระแส”

ประเด็นที่สอง วิธีจัดการเรียนการสอนของครู การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก ผู้เข้าร่วมแสดงความเห็นว่า

“ที่โรงเรียนครูสังคมจะพูดถึงเรื่องภาวะโลกร้อนในช่วงพักแล้วก็ข่าวเหตุการณ์บ้านเมืองต่างๆ แต่ไม่ได้ให้พวกเราแสดงความเห็นมากนัก เหมือนมาบ่นๆ ให้ฟัง แต่ก็ได้รับความรู้ดี เพราะผมอยู่โรงเรียนประจำ ไม่ค่อยได้ดูทีวี”

“ในวิชาสังคมครูจะให้ชมสารคดีสิ่งแวดล้อมเรื่อง *The Inconvenient Truth* แล้วก็สรุปมาส่ง เมื่อเทอมที่แล้วก็เคยให้ทำรายงานเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (*Climate Change*)”

“ผมเคยไปเข้าค่ายสิ่งแวดล้อมกับการไฟฟ้านครหลวงที่ศูนย์ดวงตะวัน กาญจนบุรี มีวิทยากรมาสอนเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานต่างๆ ทำให้อะไรที่ไม่เคยรู้ก็ได้รู้”

“ที่โรงเรียนก็มีชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีห้องเรียนสีเขียวสอนการอนุรักษ์พลังงาน ทำไบโอดีเซลใช้กันเองภายในโรงเรียน โดยนำน้ำมันที่เหลือจากโรงอาหารมาผลิต”

(3) การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ยุทธูปถัมภ์ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ การอบรมสั่งสอนของครูและบิดามารดา ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ผู้เข้าร่วมกล่าวว่า

“การเสนอข่าวสงครามการก่อการร้ายและผลกระทบที่ตามมา ทำให้เราเห็นใจประเทศอื่นมากขึ้น ไม่อยากให้ทุกประเทศใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา”

“ข่าวสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เป็นอีกข่าวหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นว่าคนประเทศเดียวกันควรรักและสามัคคีกัน”

ประเด็นที่สอง การอบรมสั่งสอนของครู ผู้เข้าร่วมมีความเห็นร่วมกันว่า

“ที่โรงเรียน ครูพยายามจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายในโรงเรียน เช่น กีฬาสี เข้าค่าย”

“ครูประจำชั้นจะสอนให้เราช่วยเหลือกันอยู่เสมอๆ เพราะเราไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้”

ประเด็นที่สาม การอบรมสั่งสอนของบิดามารดา มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของเยาวชนไม่มากนัก ดังนี้

“พ่อแม่ไม่ค่อยพูดถึงเรื่องพวกนี้ จะพูดบ้างก็ผิวเผินเวลาดูข่าวร่วมกัน”

“ที่บ้านก็ชอบวิจารณ์ข่าว อย่างเรื่องภาคใต้ พ่อแม่ก็จะบ่นว่าเมื่อไรปัญหาจะยุติสักที สงสารคนที่อยู่ที่นี่”

“ผมเรียนโรงเรียนประจำ ไม่มีเวลามากพอที่จะคุยเรื่องพวกนี้ แค่อัปเดตข่าวดูตามสารทุกข์สุกดิบก็หมดเวลาแล้ว”

(4) การเป็นสมาชิกพลโลก

อิทธิพลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกพลโลก โดยเฉพาะการมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ได้แก่ การอบรมสั่งสอนของบิดามารดา สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน และวิธีการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การอบรมสั่งสอนของบิดามารดา ผู้เข้าร่วมมีความเห็นตรงกันว่า

“พ่อแม่มีอิทธิพลต่อความคิดเรามากที่สุด เพราะเป็นคนที่อยู่ใกล้ชิดเรามากที่สุด ท่านจะสอนให้เราคิดแต่สิ่งดีๆ มีน้ำใจช่วยเหลือและเคารพความคิดของคนอื่น”

“พ่อแม่สอนให้เห็นว่าคนเรามีสิทธิเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะอยู่ประเทศใดก็ตาม และเรามีส่วนที่จะทำให้โลกน่าอยู่ยิ่งขึ้น พ่อแม่สอนให้ปลูกต้นไม้ เพราะต้นไม้ให้แต่สิ่งดีๆ กับเรา”

ประเด็นที่สอง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน เป็นอิทธิพลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเรื่องสิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน ดังคำกล่าวของผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ที่ว่า

“ที่โรงเรียนมีอิทธิพลหลักที่ทำให้ผมเชื่อว่าโลกนี้ไม่มีความเท่าเทียมกัน ทั้งจากการปฏิบัติตัวของครูกับเด็กแต่ละคนต่างกัน ใครเป็นลูกคนใหญ่คนโตครูก็จะดูแลดี แล้วยังเรื่องการเลือกสายวิทย์สายศิลป์ ตอนผมจะขึ้นม.4 เกรดผม 2.90 มันไม่ถึง 3.00 แต่พ่อก็ไปเส้นให้ ผมก็มาเรียนได้”

สำหรับผู้เข้าร่วมที่ศึกษาในโรงเรียนประจำได้เสนอความเห็นว่าเป็นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อนที่ช่วยกล่อมเกล้าให้มีระเบียบวินัยและหลักการอยู่ร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกันก็เป็นอิทธิพลหนึ่งส่งผลต่อความคิดเรื่องการมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ดังความเห็นต่อไปนี้

“สังคมโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความคิดผมมาก เด็กแต่ละคนมีส่วนกำหนดชะตาชีวิตตัวเอง โดยมีรุ่นพี่คอยดูแล เขาจะคอยกำหนดกรอบให้เราเดิน ถ้าใครทำผิดคนอื่นก็จะถูกลงโทษด้วย แต่การลงโทษมันก็ได้ผลนะ บางทีมันก็ทำให้เราดีได้ การลงโทษเป็นวิธีการที่ส่งเอฟเฟกต์มากที่สุด ด้วยความกลัวไง เมื่อกลัวแล้วก็ไม่ทำ เด็กม.6 จะเป็นราชา ม.5 เป็นขุนนาง ม.4 เป็นชนชั้นสูง ม.3 เป็นคุณพระ ม.2 เป็นไพร่ ม.1 เป็นทาส ถึงมันจะดูไม่เท่าเทียมกัน แต่ระบบนี้สอนให้คนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีนะ เพราะเราเคยเป็นผู้ตามมาก่อน เมื่อเราไปเป็นผู้นำแล้วอะไรที่ไม่ชอบก็จะไม่ทำกับน้อง”

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมที่ศึกษาในโรงเรียนประจำได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมสำนึกสากล โดยกล่าวว่า

“ที่โรงเรียนมีสอนวิชาการแก้ปัญหา (problem solving) ครูจะสอนให้เราคิดหลายๆ ด้าน มีหลักอยู่ไม่กี่อย่าง แต่มันได้ผลดี ทำให้คิดอะไรได้เยอะขึ้น ตอนนั้นผมอยู่ ม.3 ครูให้ทำกรณีศึกษาเรื่อง Climate Change โดยสอนการคิดคำนึงว่าแต่ละคนมีพื้นฐานที่ต่างกัน จึงมีความคิดที่ต่างกัน แล้วค่อยศึกษาว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง เราสนใจปัญหาใด จะมีวิธีการแก้ไขปัญหายังไง แต่งานนี้ทำคนเดียวไม่ได้ ต้องใช้การระดมความคิดของกลุ่ม”

1.2.3 ข้อสังเกตจากการสนทนากลุ่มเยาวชนที่มีคะแนนสำนึกสากลระดับดีมากกับเยาวชนที่มีคะแนนสำนึกสากลระดับน้อยมาก

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสำนึกสากล

(1) การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผู้เข้าร่วมทั้งสองกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม 3 ประเด็น ได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศ การอุปโภคบริโภคสินค้าต่างประเทศ และการนับถือศาสนาหรือความเชื่อที่ต่างกัน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

การใช้ภาษาต่างประเทศ เยาวชนทั้งสองกลุ่มเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาต่างประเทศ เพราะการใช้ภาษาต่างประเทศช่วยให้สื่อสารกับเพื่อนชาวต่างชาติได้ เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมของต่างชาติ และเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต โดยกลุ่มที่มีคะแนนสำนึกสากลในระดับดีมาก จะให้ความสำคัญกับภาษาต่างประเทศหลายภาษา อาทิ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน แต่เยาวชนที่มีคะแนนสำนึกสากลในระดับน้อยมากจะให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ และภาษาจีนเท่านั้น

การอุปโภคบริโภคสินค้าต่างประเทศ ผู้เข้าร่วมทั้งสองกลุ่มให้ความเห็นต่างกันเป็น 2 ฝ่าย ผู้เข้าร่วมที่ไม่เห็นด้วยทั้งสองกลุ่ม ให้เหตุผลว่าไม่นิยมสินค้าต่างประเทศ เพราะมีราคาแพงเกินไป ฝ่ายที่เห็นด้วยเสนอความเห็นต่างกันสองประการ กล่าวคือ ผู้ที่มีคะแนนสำนึกสากลระดับน้อยมาก ให้เหตุผลว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่จะอุปโภคบริโภคสินค้าต่างประเทศ โดยเฉพาะการบริโภคอาหารต่างชาติ เพราะคนเราชอบรับประทานอาหารที่มีรสชาติแปลก และต่างจากอาหารของประเทศตน ส่วนผู้ที่มีคะแนนสำนึกสากลระดับดีมาก ให้เหตุผลว่าสินค้าของต่างประเทศบางอย่างมีคุณภาพดีกว่าสินค้าไทยจึงเลือกใช้ โดยพิจารณาจากคุณภาพและราคาเป็นสำคัญ และไม่สนับสนุนการต่อต้านการนำเข้าสินค้าของต่างประเทศ เพราะจะทำให้ประเทศที่ส่งออกสินค้าได้รับผลกระทบ

การนับถือศาสนาหรือความเชื่อที่ต่างกัน ทำให้โลกมีสันติภาพได้ยาก กลุ่มที่มีคะแนนสำนึกสากลระดับดีมากไม่เห็นด้วยกับเรื่องดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่าทุกศาสนา สอนให้คนเป็นคนดี และอยู่ร่วมกันในสังคมได้ ถึงแม้ว่าแต่ละศาสนาจะมีหลักคำสอนบาง ประการที่ขัดแย้งกัน แต่ก็ยังเป็นเพียงประเด็นเล็กๆ หากคนในสังคมเปิดใจยอมรับและทำความเข้าใจ หลักของศาสนาอื่นที่ตนไม่ได้นับถือ คนในสังคมก็สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้ ส่วนกลุ่มที่มี คะแนนสำนึกสากลระดับน้อยมาก เห็นด้วยกับข้อความข้างต้น โดยให้เหตุผลว่า หลักคำสอนของแต่ละศาสนาที่ต่างกัน เป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้คนต่างศาสนาไม่เข้าใจกัน โลกจึงมีสันติภาพได้ ยาก

(2) การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก

ทั้งสองกลุ่มสนใจประเด็นปัญหาภาวะโลกร้อนมากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาวิกฤตระดับโลก มีสาเหตุหลักมาจากการกระทำของมนุษย์ที่พยายามเอาชนะธรรมชาติ ทุกคนจึงต้องร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยกลุ่มที่มีคะแนนสำนึกสากลระดับดีมาก เชื่อว่า ถึงแม้ภาวะโลกร้อนจะเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคนทั่วโลก แต่สามารถแก้ไขได้ หากทุกคนร่วมมือกัน เพราะแต่ละคนต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของโลก ส่วนกลุ่มที่มีคะแนนสำนึก สากลระดับน้อยมาก เชื่อว่าภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาวิกฤตที่สายเกินแก้ เพราะยังคงมีคนจำนวนมากที่ไม่ร่วมมือแก้ปัญหานี้ คนเป็นเพียงส่วนเล็กๆ ในโลกคงไม่สามารถช่วยแก้ปัญหานี้ได้มากนัก

(3) การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

เมื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแสดงความคิดเห็นจากข้อความที่ว่า “รัฐบาล ควรส่งกองกำลังไปร่วมกับองค์การสหประชาชาติ เพื่อช่วยเหลือประเทศที่อยู่ในความไม่สงบ” ผู้เข้าร่วมทั้งสองกลุ่มเห็นด้วย โดยให้เหตุผลว่าการส่งกองกำลังเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ร่วม โลกเดียวกัน เมื่อประเทศเราเกิดความไม่สงบก็จะได้รับความช่วยเหลือกลับคืนมา อีกทั้งเป็นการ ให้ความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติด้วย โดยก่อนเข้าร่วมต้องศึกษาปัญหาในประเทศนั้นๆ ให้ดีเสียก่อน และสนับสนุนการส่งกองกำลังเพื่อช่วยฟื้นฟูประเทศมากกว่ากองกำลังเพื่อโจมตี นอกจากนี้กลุ่มที่มีคะแนนสำนึกสากลระดับดีมาก ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการส่งกองกำลังไปช่วย จะทำให้ประเทศของเรานำปัญหาของประเทศนั้นกลับมาเป็นบทเรียนให้ประเทศเราได้ อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมบางคนที่มีคะแนนสำนึกสากลระดับน้อยมากไม่เห็นด้วยกับการส่งกองกำลัง โดยให้ ความเห็นว่าการเข้าข้างองค์การสหประชาชาติมากเกินไปจะทำให้ประเทศเราตกเป็นทาสของ ประเทศมหาอำนาจ

(4) การเป็นสมาชิกพลโลก

ผู้เข้าร่วมทั้งสองกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกพลโลกสองประเด็น ได้แก่ การมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน การอพยพย้ายถิ่นและการเปลี่ยนสัญชาติ ดังนี้ จากข้อความที่ว่า “คงเป็นไปได้ยากที่มนุษย์ทุกคนจะมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน” มีผู้เข้าร่วมทั้งกลุ่มเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยกลุ่มที่เห็นด้วยเชื่อว่า มนุษย์เกิดมาในสังคมที่ต่างกัน จึงทำให้มีฐานะทางสังคมและโอกาสที่แตกต่างกัน ความสามารถ บทบาทและหน้าที่เป็นตัวกำหนดสิทธิ แต่ละคนจึงมีสิทธิเสรีภาพแตกต่างกัน ส่วนที่ไม่เห็นด้วยเชื่อว่าทุกคนมีคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน จึงควรมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ไม่ควรใช้ฐานะและอำนาจมาเป็นตัวกำหนด

การอพยพย้ายถิ่นและการเปลี่ยนสัญชาติ ผู้เข้าร่วมไม่ค่อยสนใจประเด็นนี้มากนัก โดยแสดงความคิดเห็นว่าการอพยพย้ายถิ่นและการเปลี่ยนสัญชาติเป็นเรื่องธรรมดา กลุ่มเยาวชนที่มีคะแนนสำนักสากลระดับดีมาก ให้เหตุผลว่าเรื่องนี้เป็นการกระทำส่วนบุคคลที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อส่วนร่วมมากนัก และเชื่อมั่นในมาตรการควบคุมของรัฐ ส่วนกลุ่มที่มีคะแนนสำนักสากลระดับน้อยมาก ให้ความคิดเห็นว่าการอพยพย้ายถิ่นและเปลี่ยนสัญชาติเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ แต่เมื่ออพยพเข้ามาแล้วต้องไม่ก่อปัญหาให้กับสังคมไทย

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลที่ส่งผลต่อสำนักสากล

(1) การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผู้เข้าร่วมทั้งสองกลุ่มให้ความคิดเห็นว่าการอบรมสั่งสอนของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาก โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับภาษาต่างประเทศ โดยกลุ่มที่มีคะแนนสำนักสากลระดับน้อยมาก ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เป็นอิทธิพลหนึ่งส่งผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม สำหรับกลุ่มที่มีคะแนนสำนักสากลระดับดีมาก ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าหลักสูตรการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางภาษาทั้งภายในโรงเรียนเองและการจัดร่วมกับองค์กรภายนอก และการสนับสนุนการเรียนภาษาต่างประเทศของบิดามารดาก็ส่งผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเช่นกัน

(2) การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก

อิทธิพลที่ส่งผลต่อการใส่ใจประเด็นปัญหาโลก โดยเฉพาะภาวะโลกร้อน ผู้เข้าร่วมทั้งสองกลุ่มเสนอว่า การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ทั้งทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในลักษณะของค่ายและชมรม

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและการจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรภายนอก อย่างไรก็ตาม กลุ่มที่มีคะแนนสำนักสภากระดับดีมาก ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการอบรมสั่งสอนและการปฏิบัติตนของบิดามารดาที่เป็นอิทธิพลที่ส่งผลต่อการใส่ใจประเด็นปัญหาโลกเช่นกัน

(3) การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ทั้งสองกลุ่มให้ความเห็นว่าการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ทั้งทาง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต และการอบรมสั่งสอนของครูมีอิทธิพลต่อการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยกลุ่มที่มีคะแนนสำนักสภากระดับดีมาก ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการอบรมสั่งสอนและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของบิดามารดา และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ตลอดจนกลุ่มเพื่อนก็เป็นอิทธิพลสำคัญที่ส่งผลต่อการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อนของแต่ละคนจะแตกต่างกันไป บางโรงเรียนก็มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เยาวชนตระหนักถึงการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ในขณะที่บางโรงเรียนก็ไม่มีสภาพแวดล้อมดังกล่าว

(4) การเป็นสมาชิกพลโลก

วิธีจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา และสร้างความเข้าใจว่าแต่ละคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันเป็นวิธีที่ผู้เข้าร่วมทั้งสองกลุ่มให้ความเห็นว่ามีอิทธิพลต่อการเป็นสมาชิกพลโลก อย่างไรก็ตาม กลุ่มเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เอื้อต่อการเป็นสมาชิกพลโลกมากนัก ทั้งการบริหารจัดการในโรงเรียนและการปฏิบัติของครู สำหรับการอบรมสั่งสอนของบิดามารดาที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่กลุ่มที่มีสำนักสภาในระดับน้อยมาก ให้ความเห็นว่ามีอิทธิพลต่อการเป็นสมาชิกพลโลก

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสภาของเยาวชน

2.1 ผลการสนทนากลุ่มเยาวชน

จากการสนทนากลุ่มเยาวชน ทั้งกลุ่มที่มีคะแนนสำนักสภากระดับดีมากและน้อยมาก สามารถสรุปข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสภาของเยาวชนได้ดังนี้

2.1.1 หลักสูตรการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสภา

ผู้เข้าร่วมเสนอว่าการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาต่างๆ ให้มากขึ้น นอกเหนือจากศาสนาพุทธ การเรียนรู้หลักคำสอนของศาสนาอื่นๆ และควรบรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวกับสำนักสภาไว้ในหลักสูตรตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยให้ความเห็นดังนี้

“อยากให้มีการแลกเปลี่ยนกันทางศาสนา เช่น ชาวพุทธเรียนศาสนาอิสลาม และมุสลิมเรียนศาสนาพุทธ ไว้เป็นความรู้ให้มากกว่าที่มีอยู่ เพราะทุกศาสนาสอนให้ทุกคนเป็นคนดี อย่างทอมหนึ่งเรียนศาสนาพุทธ พอทอมต่อไปเรียนศาสนาคริสต์ อิสลาม ฮินดู เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ไม่ใช่เรียนเฉพาะศาสนาพุทธอย่างเดียว”

“อยากให้โรงเรียนปลูกฝังเรื่องศาสนา เพราะสมัยนี้เรื่องศาสนาเป็นสิ่งสำคัญ การไม่เข้าใจกันระหว่างศาสนาทำให้เกิดความขัดแย้งและทะเลาะวิวาทกันเยาวชนน่าจะมีส่วนช่วยในการณรงค์เรื่องศาสนา รวมทั้งโรงเรียนต้องเน้นเรื่องศาสนาในวิชาสังคมให้มากขึ้น เพื่อจะได้เข้าใจคนที่นับถือศาสนาอื่นมากขึ้น”

“ควรบรรจุไว้ในหลักสูตรเพื่อปูพื้นฐานชีวิตของคน เพราะสิ่งเหล่านี้มันเป็นพื้นฐานของชีวิต ถ้าเราปลูกฝังสำนักสากลมาตั้งแต่อนุบาล ประถมขึ้นมาเรื่อยๆ แล้วก็ปลูกฝังจนจบมหาลัย มันก็จะกลายเป็นสิ่งธรรมดา เป็นธรรมชาติ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตไปแล้ว”

2.1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนักสากล

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้เข้าร่วมให้ความเห็นร่วมกันว่าควรฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม และการอภิปรายในชั้นเรียน โดยบูรณาการสำนักสากลไว้ในวิชาต่างๆ เพิ่มสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาทิ การจัดค่ายชมรม หรือนิทรรศการเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสำนักสากล ดังความเห็นต่อไปนี้

“ควรปลูกจิตสำนึกให้เด็กได้คิดวิเคราะห์ สังเกตความคิดผิดๆออกไป แล้วบรรจุสิ่งที่ถูกต้อง โดยเฉพาะให้ความรู้เรื่องต่างๆ ในปัจจุบันมากขึ้น”

“ควรส่งเสริมการทำงานหรือกิจกรรมกลุ่ม เพื่อฝึกให้คนเราอยู่ร่วมกันในสังคม มีความคิดและฝึกปฏิบัติโดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เป็นการเรียนรู้การตัดสินใจของผู้อื่น แล้วนำมาปรับใช้กับตัวเอง”

“ควรเปลี่ยนวิธีการสอนจากทฤษฎีมาสู่ปฏิบัติมากกว่า มีการจัดชั่วโมงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือครูมาพูดเล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวกับสำนักสากล

และจัดกิจกรรมที่แสดงให้เห็นความสำคัญของสำนักสากล และสอดแทรกความรู้ เรื่องสำนักสากลในวิชาต่างๆ”

“ควรสนับสนุนทรัพยากรและสื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านี้ให้นักเรียนได้ เรียนรู้มากขึ้น”

“ควรจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน ปลูกฝังจิตสำนึกด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ ชมรม จัดค่ายพัฒนาความรู้ในเรื่องนี้ จัดกิจกรรมหรือพูดคุยเรื่อง นี้มากขึ้น”

สำหรับการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ครูควรเน้นทักษะการฟังและการพูด ให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยผู้เข้าร่วมกล่าวว่า

“เปลี่ยนระบบการศึกษาไทยโดยเฉพาะภาษาต่างประเทศให้เน้นการทักษะ ฟังและพูดมากกว่าการอ่านและเขียน เลิกใช้ระบบท่องจำเพราะมันไม่เกิดผลดี”

2.1.3 บทบาทของผู้สอนในการส่งเสริมสำนักสากล

ผู้เข้าร่วมเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมครูเกี่ยวกับสำนักสากล เพื่อให้มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสำนักสากลมากขึ้น โดยให้ความเห็นว่า

“ควรพัฒนาคุณภาพของผู้สอน โดยจัดอบรมครูเรื่องสำนักสากลเพื่อจะ สอนเด็กให้เข้าใจและให้ความสำคัญกับเรื่องนี้”

2.1.4 การมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางสังคม

การจัดตั้งวันสำนักสากลเป็นแนวทางหนึ่ง que ผู้เข้าร่วมเสนอให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องปฏิบัติและจัดวิทยากรที่เชี่ยวชาญด้านสำนักสากลไปให้ความรู้แก่เยาวชนตาม โรงเรียน ต่างๆ ตลอดจนสนับสนุนโครงการศึกษาแลกเปลี่ยนในต่างประเทศ สำหรับโรงเรียนให้จัด กิจกรรมในลักษณะต่างๆ เพื่อเผยแพร่สำนักสากล โดยประสานความร่วมมือกับครอบครัว จัดตั้ง เครือข่ายผู้ปกครองเพื่อช่วยปลูกฝังสำนักสากล สื่อก็ควรนำเสนอข่าวและรายการที่สร้างสรรค์และ เหมาะกับเยาวชน โดยผู้เข้าร่วมแสดงความเห็นดังนี้

“ควรจัดกิจกรรมนันทนาการให้มีหนึ่งวันเป็นวันสำนึกสากล มีการรณรงค์ เช่น เดินขบวนบริเวณใกล้โรงเรียน แจกใบปลิวให้กับผู้คนในละแวกนั้น และให้นักเรียนแต่ละชั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง”

“ประสานความร่วมมือจากฝ่ายรัฐบาล ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ให้อำนาจสนับสนุนผ่านสื่อต่างๆ ให้ผู้ปกครองเอาใจใส่นักเรียน และให้ชุมชนร่วมรณรงค์เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ”

“จัดทำเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้าใจถึงสำนึกสากล และการเข้ามามีส่วนร่วมว่าผู้ปกครองจะช่วยส่งเสริมได้อย่างไรบ้าง โดยมีตัวแทนผู้ปกครองมาคุยกัน”

“ครอบครัวควรปลูกจิตสำนึกเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องทำให้ได้ การอบรมสั่งสอนในครอบครัวทำให้คนเรามีความคิดที่ดีหรือไม่ดี ปฏิบัติตนในสังคมดีหรือไม่ดี และให้ความสำคัญกับความคิดของคนอื่น”

“ผู้ปกครองควรร่วมมือกับโรงเรียน ให้คำปรึกษากับเด็กๆ ที่จะเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า เพราะจิตสำนึกมันเรียนกันไม่ได้ ถ้าพ่อแม่เป็นแบบไหนเราก็จะเป็นแบบนั้น ถ้าพ่อแม่ทำตัวอย่างที่ดี เราก็จะดีด้วย”

“ที่โรงเรียนจะเชิญผู้ปกครองแต่ละท่านมาโฮมรูมนักเรียนทุกวันศุกร์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และปลูกฝังสำนึกที่ดีให้กับนักเรียน”

“การปลูกฝังสำนึกสากล สำคัญที่สุดอยู่ที่ครอบครัวมากกว่า เพราะกว่าเราจะเข้าโรงเรียนมันก็ 4-5 ขวบแล้ว แต่เราจำความได้ตอน 1-2 ขวบ ระยะเวลาตรงนั้น ถ้าครอบครัวไม่เคยสอนไม่เคยรู้เลย เมื่อเข้ามาในโรงเรียนมันก็ไม่น่าสนใจ แต่ถ้าทุกคนมีพื้นฐานมาก่อนแล้ว เมื่อมาจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว มันจะช่วยส่งเสริมกันมากขึ้น”

“ครอบครัวต้องมีส่วนช่วยอบรมสั่งสอนบุตรของตนเองให้ไม่ดูถูกเหยียดหยามคำสอนของศาสนาอื่นๆ”

“ควรมีการจัดวิทยากรไปตามโรงเรียนต่างๆ เพื่ออบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับสำนักสากล”

“ส่งเสริมการศึกษาแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่มีคนอยู่น้อยๆ เช่น บรูไน โปแลนด์ แอฟริกา อียิปต์ ฟินแลนด์ สวีเดน รัสเซีย”

“สื่อควรเผยแพร่ข่าวที่ส่งเสริมสำนักสากล มากกว่าข่าวฆ่ากันตาย”

2.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลของเยาวชนในงานวิจัยนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน โดยมีเกณฑ์การนำเสนอข้อมูล 2 ประการ คือ 1) ข้อมูลที่นำมาสรุปนั้นต้องเป็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อยถึงหนึ่งหรือ 4 คนขึ้นไป 2) ข้อมูลที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จะสรุปไว้ในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งประเด็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ แนวทางการจัดการศึกษาโดยโรงเรียน ครอบครัว ชุมชนและสถาบันทางสังคมอื่น สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

2.2.1 แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลของเยาวชนโดยโรงเรียน

1) นโยบายการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากล

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลดังต่อไปนี้

1.1) การพัฒนานโยบายการศึกษา

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลต้องพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมทั้งระบบการศึกษา ต้องพัฒนาทั้งผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การประเมินผล การกำกับติดตามและตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความตระหนักและนำไปสู่การสร้างสำนักสากลอย่างแท้จริง ดังความเห็นต่อไปนี้

“แนวทางการพัฒนาสำนักสากลต้องควบคู่กันทั้งการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาผู้เรียน พัฒนาผู้สอน ปัญหาเกิดจากการกำกับติดตามและตรวจสอบว่ามีการนำไปใช้มากน้อยเพียงใด และคำว่าสำนักสากลมีความซ้ำซ้อนกันอยู่กับความเป็นพลเมือง ทำอย่างไรจะหลอมรวมเรื่องเหล่านี้ให้เข้ากัน กระบวนการพัฒนาพลเมืองศึกษา การศึกษา

เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีควรต้องเห็นผู้เรียนเป็นองค์รวม” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“การศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องพัฒนาไปทั้งระบบ ไม่เฉพาะผู้เรียน ผู้สอน แม้กระทั่งข้าราชการที่ทำงานในกระทรวงศึกษาธิการก็ต้องมีจิตสำนึกนี้ และควรกำหนดเรื่องนี้ไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาให้ชัดเจน”
(วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมสองประการ ประการแรก นโยบายการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลนั้นต้องส่งเสริมสำนักไทยควบคู่ไปด้วย เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความเป็นไทยและความเป็นสากล โดยกล่าวว่า

“ควรนำเรื่องสำนักสากลมาเป็นนโยบายการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น เพราะจากสภาพสังคมในกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ผู้เรียนควรมีสำนึกสากล อย่างไรก็ตามเมื่อมีสำนักสากลแล้ว ต้องส่งเสริมสำนักไทยควบคู่ไปด้วยให้เกิดความสมดุล ต้องคิดให้กว้างแต่ในขณะเดียวกันก็ต้องรักษาความเป็นไทยด้วย” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

ประการที่สอง การส่งเสริมสำนักสากลของเยาวชนนั้นจำเป็นต้องค้นหา กลไกบางอย่างที่จะช่วยพัฒนาทั้งผู้สอนและผู้เรียนให้มีสำนักสากลอย่างแท้จริง เพราะสำนักสากลไม่ใช่เรื่องใหม่ เป็นเรื่องที่ปรากฏอยู่แล้วในพระราชบัญญัติการศึกษา เพียงแต่ยังขาดความชัดเจน ความสำคัญในเรื่องนี้จึงลบลบกันไป ดังความเห็นที่ว่า

“สิ่งสำคัญคือทำอย่างไรจะมี *spring board* ช่วยพัฒนาครูและนักเรียนไปสู่เป้าหมายนั้นได้ ทำอย่างไรจะทำให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบการศึกษาให้ได้ จริงๆ มีเรื่องเหล่านี้ปรากฏอยู่ใน พ.ร.บ.การศึกษาแล้ว แต่ไม่ชัดเจนและมีปัญหาในการปฏิบัติ เนื่องจากมีการใช้ศัพท์ไม่ตรงกัน ใน พ.ร.บ. ได้กล่าวถึงภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปต้องสามารถอยู่ร่วมในสังคมโลกได้ ซึ่งก็คือเรื่องสำนักสากล” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

1.2) นโยบายเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นร่วมกันเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสองประเด็น ประเด็นแรก การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสำนักสากลจะต้องบรรจุสำนักสากลไว้ในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของต่างประเทศ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยเริ่มจากสังคมใกล้ตัวคือประเทศเพื่อนบ้านและขยายไปสู่ประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ดังความเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อไปนี้

“โรงเรียนควรกำหนดนโยบายการบริหารหลักสูตรและการสอนให้มีการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในสังคมตะวันตกและประเทศอื่นๆ ในสาระการเรียนรู้ทุกสาระตามสมควรแก่ระดับชั้นหรือช่วงชั้น โดยในระดับชั้นประถมศึกษา เน้นเรื่องประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนระดับมัธยมศึกษา เน้นเรื่องสังคมอื่นๆ มากขึ้น” (ฉันทนา จันทร์บรรจง, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

“เยาวชนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านและประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอื่นทั่วโลก ควรเรียนรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมและการยอมรับซึ่งกันและกันด้วย” (อมรา พงศาพิชญ์, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2551)

“เรื่องบางเรื่องเด็กประถมจะเข้าใจไม่ถึง จะได้แค่อะไร ที่ไหน เมื่อไร แต่พอเป็นมัธยมจะได้สิ่งที่เป็น higher มากขึ้น ตัวหลักสูตรจึงต้องพัฒนาตอนโต ใช้ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริงใหม่ๆ ขยายขอบเขตออกไป” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

ประเด็นที่สอง การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนักสากลต้องพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียนให้มากขึ้น โดยวิธีจัดการกระบวนการเรียนรู้นั้นๆ ต้องมีความหลากหลาย คำนึงถึงศักยภาพและความแตกต่างของผู้เรียน ดังความเห็นต่อไปนี้

“การสอนสำนักสากลต้องทำให้ผู้เรียนคิดให้ได้ ต้องมีทักษะ และพัฒนาไปสู่ค่านิยม อย่างน้อยต้องทำให้เยาวชนรู้จักการคิดเชิงวิพากษ์ และพัฒนาไปสู่กระบวนการคิดแก้ปัญหา” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“หลักการศึกษาคงเน้นที่ผู้เรียน เพราะการเรียนรู้เป็นเรื่องของผู้เรียน (learning is individual) สอนอย่างไรก็ไม่เข้า ถ้าเราไม่ใช้วิธีการที่แตกต่างกัน แน่แน่นอน ต้องสอนต้องบอก แต่บางคนสอนแล้วไม่เข้าใจ ต้องอ่านหนังสือ บางคนต้องเห็นตัวอย่าง บางคนต้องลงมือทำ การศึกษาจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนด้วย”
(วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

1.3) นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาครู

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลจำเป็นต้องพัฒนาครูผู้สอนควบคู่ไปด้วย โดยต้องบรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสำนักสากลไว้ในหลักสูตรวิชาชีพครูในระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในอนาคต ดังความเห็นต่อไปนี้

“มหาวิทยาลัยที่สร้างครูหรือราชภัฏต้องตระหนักในเรื่องนี้ก่อน แล้วสร้างครูให้มีสำนักสากล ถ้าครูไม่เป็นแล้ว นักเรียนจะไม่มีวันเป็นเลย ควรจะบรรจุเนื้อหาสำนักสากลไว้ในวิชาชีพครูทั่วไป” (วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“ต้องมีการพัฒนาวิสัยทัศน์ครู มีการอบรมครูให้มองเห็นเรื่องนี้มากขึ้น จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เขาได้รับทราบ แล้วนำไปปฏิบัติอย่างชัดเจน ต้องทำให้เกิดปรัชญาของคนเป็นครู อย่างไม่ต้องไม่ทอดทิ้งความเป็นไทย แต่ต้องทำให้เห็นว่าทุกอย่างมันมีผลกระทบกันไปหมดกับคนทั้งโลก ไม่ว่าจะอยู่ชาติไหน” (วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

(2) เป้าหมายการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากล

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสรุปได้ว่า การศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลนั้นต้องเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมสากล อันเป็นคุณธรรมร่วมของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา เข้าถึงความจริง ความดี ความงาม ตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขอมรับความแตกต่างระหว่างกัน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจสังคมอื่นในโลก ชำรงรักษาสันติภาพและสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นสมาชิกพลโลก โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวคิดที่สอดคล้องกันดังนี้

“ครูต้องสอนให้เด็กมีความรู้สึกเป็นเพื่อนมนุษย์ สอนให้รู้ว่าอะไรคือความดี อะไรคือคุณธรรม สอนให้เห็นถึงอะไรที่เป็น common good ร่วมกัน แต่ละคน

ต้องแชร์ให้กัน ให้กับคนในส่วนต่างๆ ของโลก แต่เขาก็ต้องมีความเป็นตัวของตัวเองในประเทศของเขา ทุกคนต้องมีส่วนแชร์ให้กับโลกใบนี้ มีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของโลก ต้องสอนให้เด็กเป็นพลเมืองโลกและต้องมีสำนึกสากลด้วย โดยสอนให้ *act locally think globally* คิดให้กว้าง แต่ทำในส่วนของเรา แล้วมันก็จะสะท้อนไปสู่โลก ต้องสอนให้เด็กรู้เนื้อหา พัฒนาทักษะ เพื่อให้เกิดค่านิยมแล้วนำไปปฏิบัติได้” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“ต้องมุ่งเน้นให้เด็กมีคุณธรรมสากล ไม่ว่าจะชาติไหนก็ต้องมีคุณธรรมร่วมกันทุกชาติทุกภาษา มีความเสมอภาค ความยุติธรรม หรือแม้แต่เมตตาธรรม มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนต้องสอนความจริง ความดี และความงาม” (วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“การจัดการศึกษาต้องมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และยอมรับความแตกต่างระหว่างกัน” (อมรา พงศาพิชญ์, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2551)

“ต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพลเมืองให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกมากยิ่งขึ้น แต่มีไข่มุมเพียงความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมืองการปกครองของประเทศที่ตนอยู่เท่านั้น แต่ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในสาระวิชาต่างๆ เพื่อให้มีเจตคติ ค่านิยม จริยธรรมที่พึงประสงค์ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคมอย่างมีความรับผิดชอบ” (สิริวรรณ ศรีพหล, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2551)

“ควรจัดการศึกษาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน สังคมตะวันตกและสังคมอื่น เช่น อาหรับ ออฟริกา และการร่วมมือเพื่อธำรงรักษาสันติภาพและสิ่งแวดล้อม” (ฉันทนา จันทร์บรรจง, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

(3) หลักสูตรการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากล

(3.1) การจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสามารถสรุปการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลได้สองระดับ คือ การจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการในหลักสูตรแกนกลาง และการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

การจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการในหลักสูตรแกนกลาง ผู้เชี่ยวชาญเสนอความเห็นไว้สองประเด็น ประเด็นแรก สำนึกสากลเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องบรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลาง โดย

สอดคล้องไว้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและ พัฒนาผู้เรียนให้มีสำนึกสากล ถึงแม้ว่าเรื่องนี้จะปรากฏอยู่ในหลักสูตรทุกฉบับแต่ใช้คำที่แตกต่าง กันจึงทำให้ขาดความชัดเจน การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางจึงต้องบรรจุเรื่องสำนึกสากลให้ชัดเจน และมีน้ำหนักมากขึ้น ดังความเห็นต่อไปนี้

“การพัฒนาสำนึกสากลต้องให้ปรากฏอยู่ในหลักสูตรด้วย การพัฒนาเรื่อง ใดๆ ถ้าไม่ได้อยู่ในหลักสูตรจะเป็นการพัฒนาแบบไม่ยั่งยืน เพราะการอยู่ในหลักสูตร เป็นตัวรับ ประกันได้ว่าทุกคนจะต้องผ่านทั้งหมด สำนึกสากลมีปรากฏอยู่แล้วใน หลักสูตรทุกฉบับ เพียงแต่คำเหล่านี้ไม่ถูกส่องไฟให้เห็นเป็นทางว่ามีอยู่ และอยู่อย่าง กระจัดกระจาย การพัฒนาจึงต้องทำให้เรื่องนี้ชัดเจนขึ้น” (อรรถพล อนันตวรสกุล, *สัมภาษณ์*, 14 มกราคม 2551)

“เรื่องนี้เมื่อนำหลักสูตรมาวิเคราะห์กันจริงๆ โดยเฉพาะสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ จะพบว่ามี การส่งเสริมสำนึกสากลปรากฏอยู่ในหลักสูตรทุกองค์ประกอบ ทั้งการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก การ พึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการเป็นสมาชิกพลโลก เพียงแต่ไม่ได้เรียกว่า สำนึกสากล ผู้สอนจึงไม่ได้ให้น้ำหนักกับเรื่องนี้มากนัก” (วลัย พานิช, *สัมภาษณ์*, 24 มกราคม 2551)

ประเด็นที่สอง ควรเพิ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สำนึกสากล ได้แก่ สันติศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา หรือกำหนดเป็นหัวข้อหลักในสาระสังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ ความเข้าใจเรื่องสันติภาพและสิ่งแวดล้อม การเคารพศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ การส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย และความหลากหลาย ทางสังคมวัฒนธรรม โดยผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่

“ควรจัดให้มีสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น สันติศึกษา และสิ่งแวดล้อม ศึกษาในทุกช่วงชั้น หรือกำหนดให้เป็นหัวข้อหลักเพิ่มเติมในสาระการเรียนรู้สังคมฯ” (ฉันทนา จันทร์บรรจง, *สัมภาษณ์*, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

“กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญและบรรจุเรื่องการเคารพศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ให้มากกว่านี้ เรื่องการส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบอบ ประชาธิปไตยก็เป็นอีกเรื่องที่สำคัญ” (วไล ฌ ป้อมเพชร, *สัมภาษณ์*, 24 มกราคม 2551)

“หลักสูตรในระดับต่างๆ ควรมีวิชาที่ให้ความรู้เรื่องความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรม” (อมรา พงศาพิชญ์, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2551)

สำหรับการจัดสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการจัดหลักสูตรในสถานศึกษาต้องนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการผ่านทุกสาระการเรียนรู้ โดยมีสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกนหลัก เนื่องจากมีเนื้อหาที่เอื้อต่อการส่งเสริมสำนึกสากลมากที่สุด ดังความเห็นต่อไปนี้

“สำนึกสากลไม่ใช่การสอนเนื้อหา เป็นการสอนความรู้สึก แต่ต้องผ่านเนื้อหาเรื่องต่างๆ จึงต้องจัดหลักสูตรให้เหมาะที่จะไปสู่การมีสำนึกสากล ต้องจัดเนื้อหาและวิเคราะห์เนื้อหาให้เหมาะสม สามารถบูรณาการได้ในทุกสาระการเรียนรู้ โดยให้สังคมศึกษาเป็นแกนหลักในการสอนสำนึกสากล เพราะเนื้อหามั่นเอื้อ แล้วบูรณาการเชื่อมโยงกับวิชาอื่น การส่งเสริมสำนึกสากลควรเป็นหลักสูตรแอบแฝงมากกว่าการสอนตรงๆ แต่ก็ต้องมีเนื้อหามารองรับ มันคือการพัฒนาให้เกิดความตระหนักและกลายเป็นค่านิยม” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“นอกจากให้จัดในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ควรสอดแทรกในเนื้อหาของวิชาภาษาต่างประเทศ (Peace Ed.) และวิทยาศาสตร์ (Environmental Ed.) ตามความเหมาะสม” (ฉันทนา จันทร์บรรจง, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

“สำนึกสากลไม่ควรถูกพัฒนาเดี่ยวในสาระใดสาระหนึ่ง แต่ต้องพัฒนาแบบบูรณาการในหลายกลุ่มสาระ หลักสูตรการศึกษาของเราเป็นแบบแยกส่วน สำนึกสากลจึงไปอยู่เฉพาะในสังคมศึกษา เวลาเรียนก็เลยกลายเป็นเรียนตัวเนื้อ่ บวกกับว่าสังคมศึกษาที่จริงควรเป็นการสอนกระบวนการ แต่กลับกลายเป็นเนื้อหาที่เอามาสอนหลักสูตรปัจจุบันก็เปิดช่องทางสำหรับการบูรณาการมากขึ้น อย่างวิชาภาษาอังกฤษตอนนี้เปลี่ยนเป็นกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ เป็นการเปิดกว้างให้เรียนภาษาใดก็ได้ เพราะมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเรียนภาษาเพื่อเข้าถึงความรู้อื่น” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งเสนอเพิ่มเติมว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องเป็นการพัฒนาแบบองค์รวม โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้สอนทุกกลุ่มสาระเพื่อ

พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและสามารถนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนได้ ดังความเห็นที่ว่า

“เรื่องนี้เป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาเชิงนวัตกรรม หรือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับความสามารถในการโยงนโยบายมาสู่หลักสูตร จากหลักสูตรมาสู่ห้องเรียนในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ ต้องอาศัยคนที่มีความเข้าใจธรรมชาติของสำนักสากล ซึ่งไม่ควรเป็นคนจากสาระใดสาระหนึ่งมาทำ (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

(3.2) การจัดการกระบวนการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสามารถสรุปการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนักสากลได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนักสากลต้องเป็นกระบวนการพัฒนาค่านิยม ต้องจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ ทักษะและพัฒนาไปสู่ค่านิยมควบคู่กันไป และให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดผ่านวิธีการต่างๆ โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็นสอดคล้องกันดังนี้

“การส่งเสริมสำนักสากลไม่ได้สร้างให้เกิดความรู้ในเชิงเนื้อหา แต่เป็นการพัฒนาจิตพิสัย ต้องพัฒนาเด็กให้เกิดองค์ความรู้ ทักษะ เพื่อพัฒนาไปสู่จิตพิสัยหรือค่านิยม บางอย่างเด็กอาจรู้และอธิบายได้ แต่ไม่เกิดจิตสำนึก จึงต้องจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดจิตสำนึกอย่างแท้จริง *problem based, issue based, project based, case study* เป็นวิธีการที่ช่วยฝึกกระบวนการคิด ซึ่งจะใช้วิธีการใดก็ขึ้นอยู่กับปัญหานั้นๆ และอย่างน้อยต้องทำให้เยาวชนรู้จักการคิดเชิงวิพากษ์” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“สำนักสากลบางเรื่องอย่างประเด็นโลกร้อน อาจไม่สำคัญที่ตัวเนื้อ แต่สำคัญที่การพัฒนาทักษะ พัฒนากระบวนการคิด บางเรื่องไม่จำเป็นต้องมีเนื้อก็ได้ การสอนสำนักสากลต้องทำให้ผู้เรียนคิดให้ได้ ต้องมีทักษะ เกิดกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง โดยรับจากข้อมูลข่าวสารเข้ามาแล้วเปลี่ยนทัศนคติ เปลี่ยนค่านิยมของตนเอง” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“ต้องสร้างเยาวชนให้เกิดกระบวนการคิดและไปสู่การคิดวิพากษ์ การศึกษาของเรายังไม่เกิดกระบวนการคิดวิพากษ์ จึงจำเป็นต้องสร้างผู้เรียนให้มี “เอ๊ะ ศาสตร์” ด้วย” (วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญสองท่านได้เสนอเพิ่มเติมว่าการพัฒนากระบวนการคิด ไม่ควรสิ้นสุดเฉพาะการเชิงคิดเชิงวิพากษ์ แต่ควรพัฒนาต่อไปถึงทักษะการตัดสินใจ ดังความเห็นต่อไปนี้

“การส่งเสริมกระบวนการคิด ต้องไปให้ถึง *decision making skill* เพราะแค่คิดวิพากษ์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เห็นผลดีผลเสีย แต่ตัดสินใจไม่ได้ ก็ไปต่อไม่ได้แล้ว ต้องฝึกให้เยาวชนตัดสินใจ อยู่ในเรื่องพัฒนาทักษะชีวิต เยาวชนต้องรู้เท่าทันโลก รู้จักจัดการกับความขัดแย้งในสภาพแวดล้อมจริง สามารถเติมเต็มชีวิตได้ ทำอย่างไรการศึกษาจะทำให้เปลี่ยนพฤติกรรมและเปิดใจกว้างยอมรับความแตกต่างได้ เพราะเด็กคือสิ่งที่สังคมหล่อหลอมมา” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องการอยู่ร่วมกันของมนุษยชาติ เน้นความสัมพันธ์และการพึ่งพาอาศัยกัน โดยฝึกฝนให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในแง่ของการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรนำกระบวนการเผชิญสถานการณ์และการตัดสินใจแก้ปัญหา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ประยุกต์มาจากวิธีสอนของพระพุทธเจ้ามาใช้ ประกอบด้วยสี่ขั้นตอน ได้แก่ การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริงและหลักการ การประเมินค่าและประโยชน์ การเลือกและตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติ” (สิริวรรณ ศรีพหล, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2551)

ประเด็นที่สอง ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องเน้นการปฏิบัติจริงและผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนที่แตกต่างกัน

“การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องทำให้ผู้เรียนเห็นภาพ ทำให้เกิดการปฏิบัติได้จริง กิจกรรมต่างๆ ต้องนำเข้ามา ไม่เช่นนั้นจะกลายเป็นการสอนเนื้อหาแต่ไม่ได้สอนคน” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“หลักการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียน เพราะการเรียนรู้เป็นเรื่องของผู้เรียน สอนอย่างไรก็ไม่เข้า ถ้าเราไม่ใช้วิธีการที่แตกต่างกัน แน่นนอนต้องสอนต้องบอก แต่บางคนสอนไม่เข้าใจ ต้องอ่านหนังสือ บางคนต้องเห็นตัวอย่าง บางคนต้องลงมือทำ การเรียนการสอนต้องเน้นปัจเจก ตามศักยภาพเด็ก ให้งานแต่ละกลุ่มตามความสามารถเด็ก แล้วจำแนกความยากง่ายของเนื้อหา ไม่สอนแบบท่องจำ แต่ต้องเน้นปัญหาเป็นตัวตั้ง ต้องสอนให้เด็กเริ่มใช้สมอง ผึกให้เด็กใช้สมองทั้งซีกซ้ายและขวาทำงานประสานกัน” (วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

ประเด็นที่สาม สำนักสากลต้องจัดผ่านกระบวนการเรียนรู้ในสาระต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ผ่านกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตร วิธีชีวิตในโรงเรียน การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และจากประสบการณ์ที่ร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติต่างวัฒนธรรม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเสนอความเห็นสอดคล้องดังนี้

“มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง จัดทัศนศึกษา โครงการแลกเปลี่ยน และจัดกิจกรรมส่งเสริมการพบปะเพื่อนต่างประเทศเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างกัน” (อมรา พงศาพิชญ์, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2551)

“การเรียนภาษาต่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เด็กได้เรียนรู้วัฒนธรรมผ่านการเรียนภาษา” (ถัดดาวัลย์ ดันตวิทยาพิทักษ์, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2551)

“ต้องจัดผ่านกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่อยู่ในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรในรูปแบบของหลักสูตรแบบแฝง กิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีกิจกรรมที่ให้เห็นภาพชีวิตของคนในชาติต่างๆ เป็นเรื่องๆ ไป อย่างการนับถือศาสนา ก็ต้องดูว่าจะให้เขาวิเคราะห์หรือให้แสดง หรืออาจจัดเป็นสัปดาห์ของศาสนาที่สำคัญ จัดวันนานาชาติเรียนรู้ มีการอภิปราย การจัดนิทรรศการ เพื่อให้เด็กได้รับข้อมูล จนทำให้เห็นภาพกว้างขึ้น โครงการเพื่อนทางจดหมายกับเด็กต่างชาติ โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องก็น่าสนใจ การฉายภาพยนตร์สร้างสรรค์ที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ ให้เด็กดูในโรงเรียนก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีสำนักสากล เพราะเด็กชอบดูภาพยนตร์มากกว่า” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“การเข้าใจ เรียนรู้ศาสนาอื่นที่ตนไม่ได้นับถือสำคัญมาก เด็กต้องมีโลกทัศน์กว้าง มีสำนึกที่กว้าง ไม่เห็นว้าของๆ ถันดี ของคนอื่นไม่ดี การแผ่เมตตาให้ผู้อื่นหลังจากสวดมนต์เช้า ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กนึกถึงผู้อื่น การส่งเสริมสำนึกสากลต้องแทรกอยู่ในวิถีชีวิตในโรงเรียน เช่น การประหยัคน้ำ ประหยัไฟ หรือให้เด็กชมสารคดีที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างคนต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม”
(วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์กับผู้คนต่างวัฒนธรรม และได้ร่วมมือกันแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมของโลก ภูมิภาค ท้องถิ่น ฯลฯ” (ฉันทนา จันทร์บรรจง, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

(3.3) การประเมินผล

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นร่วมกันว่าการประเมินผลเรื่องสำนึกสากล ต้องเน้นการประเมินกระบวนการคิดของผู้เรียนเป็นหลัก ควบคู่กับการประเมินองค์ความรู้และการปฏิบัติ ซึ่งต้องเป็นการประเมินอย่างต่อเนื่อง ผ่านวิธีการที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ และต้องวัดประเมินผลให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังความเห็นต่อไปนี้

“เราต้องประเมินอย่างต่อเนื่อง ผ่านการอภิปราย ดูกระบวนการคิดของเด็ก ประเมินความรู้และประเมินผ่านโครงการต่างๆ ถ้าจะจัดกระบวนการเรียนรู้ก็ต้องนิยามให้ชัดว่าสำนึกสากลคืออะไร เพื่อจะได้สร้างค่านิยมและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรมว่ามีพฤติกรรมใดที่เกี่ยวข้องบ้าง” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“ประเมินผลหลากหลายวิธี เช่น สอบวัดความคิดรวบยอดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับสันติภาพของมนุษยชาติ อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ให้เขียนเรียงความ วาดภาพ แต่งบทกวี” (ฉันทนา จันทร์บรรจง, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

“การวัดประเมินผล ควรประเมินกระบวนการคิด มากกว่าข้อเท็จจริง”
(อมรา พงศาพิชญ์, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2551)

“ต้องมีการสร้างชิ้นงาน เพื่อประเมินว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะนี้แล้ว ชิ้นงานนี้ถูกสร้างขึ้นมาจากหน่วยการเรียนรู้ใด ควรอยู่ในสาระอะไรบ้าง หรือเป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ การประเมินผลเป็นเรื่องที่ไม่ยาก อย่างเทคนิค backward

design ก็คงจะทิ้งร่องรอยหลายอย่างไว้ให้ประเมินผล จิตสำนึกเป็นที่ลึกลงข้างใน เป็นคุณลักษณะที่เราต้องสะท้อนออกมาผ่านชิ้นงานบางอย่างให้ได้ ครูจะสังเกตอย่างไร จากแฟ้มสะสมผลงาน แบบประเมินตนเองหรืออื่นๆ ซึ่งตัวกระบวนการจะหลากหลายตามมา” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“การสอนสำนึกสากลเป็นการสอนเจตคติ สมมติจะสอนให้เด็กไปห้องสมุด อย่างแรกเมื่อเราสอนให้เขาไป แล้วเขาไปอย่างนี้คือระดับการตอบสนอง พอถึงอีกระดับคือเราสั่งงานแล้วเขาไป และระดับสุดท้ายเราไม่ได้ให้งานแล้วเขาไป นี่คือการเกิดจิตสำนึก ก็คือต้องทำให้ *objectivity* สูงขึ้น” (วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

(4) บทบาทของผู้เรียนในการส่งเสริมสำนึกสากล

จากผลการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นร่วมกันว่าการสร้างสำนึกสากลให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ผู้เรียนต้องพัฒนาทักษะกระบวนการคิด โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การคิดวิพากษ์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจปรับเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งทักษะดังกล่าวต้องเกิดจากการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผู้เรียนจึงต้องใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“เด็กควรจะมีความตระหนัก มีระบบการคิด มีโลกทัศน์กว้างขึ้น การสอนสำนึกสากลจึงไม่ใช่การสอนตัวเนื้อหาแต่เป็นการสอนกระบวนการคิด ทั้งกระบวนการคิดแบบย้อนกลับ คิดแบบไตร่ตรอง และคิดเชิงวิพากษ์ เด็กต้องใช้วิจารณญาณให้มาก รวมไปถึงกระบวนการตัดสินใจ เด็กต้องตัดสินใจให้ได้ว่าจะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและพฤติกรรมตนเองอย่างไร เพราะว่าถึงเด็กจะมีสำนึกสากลมากน้อยแค่ไหน แต่ถ้าไม่มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสำนึกมันก็สูญเปล่า เป็นสิ่งที่ต้องไปให้ถึง ไม่ใช่จบแค่สอนแล้ว แต่ต้องดูว่าสอนแล้วผลที่ได้คืออะไร” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“เด็กต้องมีประสบการณ์ตรง ต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดค่านิยมอย่างแท้จริง ไม่ใช่ได้เฉพาะองค์ความรู้ แต่ไม่เกิดความตระหนัก ต้องมีการปฏิบัติจริง เพื่อให้เขาได้เห็นความสำคัญจึงทำให้เกิดค่านิยมนี้ได้” (วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“ผู้เรียนควรมีบทบาทในการศึกษาเรียนรู้จากในโรงเรียนตามหลักสูตร และนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ เช่น การพัฒนาความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ภาษาดั้ง ภาษาชนกลุ่มน้อย การค้นคว้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมของนานาชาติให้มากขึ้น”
(ฉันทนา จันทร์บรรจง, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมดังต่อไปนี้ ประเด็นแรก ผู้เรียนอาจไม่ได้มีบทบาทหลักในการส่งเสริมสำนักสากล แต่ต้องได้รับการปลูกฝัง ซึ่งแนะนำจากผู้สอน ผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งกล่าวว่า

“เรื่องสำนักสากล เด็กอาจเรียนรู้ด้วยตนเองได้บ้าง แต่อย่างไรก็ต้องเริ่มจากครูก่อน ต้องผ่านการเรียนรู้ในห้องเรียนแล้วค่อยปลูกฝังเข้าไป” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

ประเด็นที่สอง นอกจากผู้เรียนจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีสำนักสากลแล้ว ผู้เรียนต้องเป็นตัวแทนที่จะเข้าไปปรับเปลี่ยนสังคมของคน โดยเริ่มจากการปรับเปลี่ยนเจตคติของคนในครอบครัว และขยายไปสู่สมาชิกในชุมชนของคนด้วย ดังความเห็นนี้

“เด็กคือ *change agent* ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครอบครัว แต่ในเรื่องของศาสนาและการเมือง เด็กมีความพร้อมแค่ไหนที่จะไปแลกเปลี่ยนกับพ่อแม่ สำนักสากลเป็นเรื่องที่อยู่ข้างในจึงเป็นเรื่องยาก อาจให้ประเด็นเด็กไปสัมภาษณ์พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน เช่นเรื่องโลกร้อนชุมชนคิดอย่างไร ใช้เรื่อง que ทุกคนเข้าใจตรงกัน เป็นประเด็นร่วมสมัยจะได้มีข้อมูลในการตอบ เพราะเด็กเป็นคนที่อยู่ในชุมชนและจะไปให้การศึกษากับคนในชุมชน” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

(5) บทบาทของผู้สอนในการส่งเสริมสำนักสากล

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านบทบาทของผู้สอนสามารถสรุปได้สามประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้สอนต้องสร้างสำนักสากลให้เกิดขึ้นในตนเองก่อน ต้องเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องไม่ละเลยความเป็นไทย การพัฒนาผู้สอนต้องเริ่มจากการส่งเสริมสำนักสากลผ่านการเรียนการสอนวิชาชีพครูในระดับอุดมศึกษาและต่อเนื่องมาถึงการพัฒนาผู้สอนในสถานศึกษา สถาบันการศึกษาที่ผลิตครูต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ สำนักสากลต้องเป็นหนึ่งในปรัชญาการศึกษาของครู โดยนำไปบรรจุในหลักสูตรวิชาชีพครู

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาครูให้มี
สำนึกสากล ดังความเห็นต่อไปนี้

“ครูต้องมีปรัชญา มีค่านิยมเรื่องสำนึกสากล สิ่งที่ยากคือการเปลี่ยน
โลกทัศน์ทั้งของครูและนักเรียน ถ้าครูเป็นคนคิดแคบก็ลำบาก การสอนวิชาชีพครูจึง
ต้องมีเรื่องเหล่านี้ตามไปด้วย โดยเรียนผ่านวิชาต่างๆ ทั้งการสอนสังคมศึกษา
เศรษฐศาสตร์หรืออื่นๆ โดยต้องแทรกให้เห็นถึงประเด็นของวัฒนธรรม และเรื่องการ
พึ่งพาอาศัยกัน” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“มหาวิทยาลัยที่สร้างครูหรือราชภัฏต้องตระหนักในเรื่องนี้ก่อน แล้ว
สร้างครูให้มีสำนึกสากล ถ้าครูไม่เป็นแล้ว นักเรียนจะไม่มีวันเป็นเลย ควรจะบรรจุ
เนื้อหาสำนึกสากลไว้ในวิชาชีพครูทั่วไป” (วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม
2551)

“ต้องมีการพัฒนาวิสัยทัศน์ครู มีการอบรมครูให้มองเห็นเรื่องนี้มากขึ้น
จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เขาได้รับทราบ แล้วนำไปปฏิบัติอย่างชัดเจน ต้องทำให้เกิด
ปรัชญาของคนเป็นครู อย่างไรก็ตามก็ต้องไม่ทอดทิ้งความเป็นไทย แต่ต้องทำให้เห็นว่าทุก
อย่างมันมีผลกระทบกันไปหมดกับคนทั้งโลก ไม่ว่าจะอยู่ชาติไหน” (วันชัย วัฒนศัพท์,
สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

“การจะสอนสำนึกสากลได้นั้น ต้องเป็นคนที่มีความสำนึกสากลก่อน อย่างไรก็ตาม
ก็เป็นเรื่องที่ต้องไปพร้อมกันทั้งครูและนักเรียน ต้องหาวิธีการที่จะช่วยให้ครูมีสำนึก
สากลก่อน ปัจจุบันก็มีแนวโน้มที่จะประกาศเป็นนโยบาย อย่างน้อยครูต้องเลิกเป็นนัก
เสพข่าวแบบข่าวชาวบ้าน ครูต้องกระตุ้นหรือรื้อฟื้นมากขึ้น ว่าที่มันที่ไปของประเด็นข่าวคือ
อะไร เพื่อนำมาสนทนากับเด็กได้” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม
2551)

ประเด็นที่สอง ผู้สอนต้องสามารถจัดหลักสูตรและวิเคราะห์เนื้อหาที่เอื้อต่อ
การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสำนึกสากล โดยบูรณาการผ่านสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนปรับเปลี่ยน
วิธีจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังความเห็นที่ว่า

“ครูต้องมาวิเคราะห์ว่าเรามีหน้าที่สอนเนื้อหาตรงนี้ เราจะแทรกสำนึกสากลไว้ตรงไหนได้บ้าง ไม่ใช่แค่ครูสังคม แต่ครูสังคมดูเหมือนว่าจะมีภาระมากกว่า เพราะเนื้อที่เอื้อ ทั้งเรื่องวัฒนธรรม ความเป็นอยู่และเรื่องราวของประเทศต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนรู้เขารู้เรา แต่เรื่องอื่นๆ อย่างประเด็นปัญหาโลก การพึ่งพาอาศัยอย่างสันติ ก็ไม่จำเป็นต้องเรียนในวิชาสังคม สามารถเข้าได้กับทุกวิชา” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“ปัญหาอยู่ที่ว่าจะทำให้ครูเข้าใจว่าจะทำหลักสูตรอย่างไรมากกว่า เพราะหลักสูตรไม่ได้บอกให้ผู้สอนแยกวิชาแต่บอกให้เน้นบูรณาการอยู่แล้ว ทุกๆ องค์ประกอบของสำนักสาขามีอยู่แล้ว ในแต่ละประเด็นผู้สอนจะต้องแตกให้ได้ว่า ประเด็นนี้จะพูดเรื่องอะไร และควรจะมีทุกองค์ประกอบในการสอน ไม่ควรแยกเป็นส่วนๆ ให้มองว่ามีสาระอะไรบ้างที่มาพัฒนาผู้เรียน” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“ถ้าจะสร้าง concept เรื่องนี้ก็ต้องมาคิดว่ามีตัวเนื้ออะไรที่จะช่วยสร้าง concept เรื่องนี้ ซึ่งรวมทั้งเรื่องของวัฒนธรรม การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก และการเป็นสมาชิกพลโลก แต่ครูต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ อย่างการสอนเรื่องประชาธิปไตย ครูภาษาไทยก็ต้องสอนได้ ครูวิทยาศาสตร์ก็ต้องสอนได้ เพราะเป็นหน้าที่ของครูทุกคนที่ต้องช่วยกัน” (วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“มีบทบาทในการพัฒนาสาระสันติศึกษาและสิ่งแวดล้อมศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละชั้น และจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม” (ฉันทนา จันทร์บรรจง, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

ประเด็นที่สาม ผู้สอนควรมีบทบาทในการกระตุ้นผู้เรียนให้ใฝ่เรียนรู้ สนใจ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้สอนต้องเข้าใจจิตวิทยาการศึกษาควบคู่กับการสอนทักษะชีวิต และต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ครูต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้ สนใจค้นคว้า ต้องเข้าใจเรื่องจิตวิทยาของเด็ก ต้องสอนทักษะชีวิต ให้เกิดกระบวนการพัฒนาทักษะชีวิต ไม่ใช่การเรียนแบบท่องจำแค่ความรู้” (วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

“ครูต้องมีสำนึกสากลก่อน รู้จักให้ความสนใจกับลูกศิษย์ สนใจลูกศิษย์มากขึ้น เพราะคุณธรรมสอนด้วยปากไม่มีวันเข้า ต้องสอนด้วยการกระทำ”

(วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“ครูทุกคนต้องมีหน้าที่แนะแนวให้กับเด็ก ไม่ใช่แค่ครูแนะแนว ครูต้องสามารถที่จะมองเห็นศักยภาพของเด็กและสามารถแนะได้” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งเสนอเพิ่มเติมว่า การวิเคราะห์เนื้อหา การพัฒนาเทคนิควิธีการสอน อาจไม่สำคัญเท่ากับการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องหาวิธีการพัฒนาให้ได้ ดังคำกล่าวนี้

“ครูรู้เทคนิคการสอน วิธีการสอนที่ดี แต่การนำไปปฏิบัติมันอีกเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างสามารถนำมาใช้ในการสอนสำนึกสากลได้ ที่ยากกว่าคือตัวมุมมอง ตัวกระบวนการคิด ที่จะทำให้ครูหาวิธีนำคุณลักษณะเหล่านี้ไปสู่ห้องเรียนให้ได้”

(อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

2.1.2 แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลของเยาวชนโดยครอบครัว

ผู้เชี่ยวชาญเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลโดยครอบครัว สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก ผู้ปกครองต้องเป็นผู้มีโลกทัศน์กว้าง ขอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม และมีความเข้าใจเรื่องจิตวิทยาเด็ก ดังความเห็นที่ว่า

“ครูที่คงทนที่สุดก็คือพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ยังใจแคบทางวัฒนธรรม ตีตราคนอื่น รู้สึกว่าตนเหนือกว่าคนอื่น เช่น คนนี้เป็นลาว นั่นลูกเจ๊ก คำเหล่านี้จะมาหล่อหลอมเด็ก เวลาอยู่ในโรงเรียนจะเห็นได้ทั้งในห้องเรียนและเวลาจัดกิจกรรม ถ้าครูไม่ได้จัดการเรียนสอนที่让孩子 ไขว่จะ ไรข้างในออกมา ครูก็จะไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร เด็กก็คือเด็ก เด็กคือภาพสะท้อนของพ่อแม่ บางทีเด็กอาจจะมีผลสะท้อนมากกว่าพ่อแม่ก็ได้ ถ้าจะปรับเด็กก็ต้องปรับพ่อแม่ให้ได้” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“พ่อแม่ก่อนที่จะมีลูก ต้องสอนให้เข้าใจจิตวิทยาเด็กว่าเป็นอย่างไร พ่อแม่ต้องใช้เวลา กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต้องชวนพ่อแม่เข้ามา

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นกระบวนการสานเสวนา ถ้าเขาจะเปลี่ยน เขาต้องเปลี่ยนจากภายใน” (วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

ประเด็นที่สอง ผู้ปกครองต้องสร้างโอกาสการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ การติดตามข่าวสารต่างๆ และร่วมกันอภิปรายในครอบครัว สนับสนุนโอกาสการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติต่างวัฒนธรรมในลักษณะต่างๆ โดยผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“โอกาสของผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญ มันอาจเป็นเรื่องของภาษา ถ้าเขาได้รับโอกาสทางด้านภาษา ครอบครัวส่งเสริมภาษาเขาก็จะได้เรียนรู้วัฒนธรรมไปด้วย และเรื่องโอกาสของคนในครอบครัว ถ้าบิดามารดามีโอกาสได้เจอคนต่างชาติ ได้เปิดวิสัยทัศน์ ก็จะทำให้เด็กมีมุมมองที่กว้างขึ้นได้ เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ก็ขึ้นอยู่กับฐานะของครอบครัว แล้วก็โอกาสของครอบครัวที่จะทำให้เกิดการยอมรับและเห็นคุณค่า” (วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการเรียนรู้ ถ้าเขาได้ไปเที่ยวที่ต่างๆ พอเจอคนต่างชาติ เขาก็จะได้เรียนรู้จากของจริง เขาก็จะเข้าใจว่าจริงๆ แล้วชาติอื่นมีวัฒนธรรมอย่างไร แต่คงเป็นไปได้ที่ครอบครัวจะบอกว่เด็กต้องมีสำนึกสากล ต้องเป็นการสอนทางอ้อม ผ่านประสบการณ์ที่ครอบครัวจะฟังให้กับเขา ขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะเรียนรู้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเรียนรู้จากชาวต่างชาติก็ได้ เรื่องของประเด็น โลกและการพึ่งพาอาศัยก็ช่วยได้ การติดตามข่าวสารต่างๆ ร่วมกับครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นแหล่งที่ดีในการกล่อมเกลา เมื่อเด็กเข้าร่วมด้วยก็จะเกิดการอภิปรายกัน พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นกลไกสำคัญ” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“ควรจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม ถ้านักเรียนต่างชาติมาเราก็มีที่อยู่อาศัยให้เขา หรือการที่ผู้ปกครองรับเป็น host ของนักเรียนแลกเปลี่ยน” (ลัดดาวัลย์ ตันตวิทยาพิทักษ์, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2551)

ประเด็นที่สาม ครอบครัวต้องเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลร่วมกับโรงเรียน โดยโรงเรียนต้องเป็นกลไกสำคัญที่จะผลักดันผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม เชื่อมโยงการจัดการศึกษาระหว่างครอบครัวกับโรงเรียนให้สอดคล้องกัน โดยการสร้าง

ความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ปกครอง และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองในรูปแบบต่างๆ ดังกล่าวต่อไปนี้

“การจัดการศึกษาต้องให้สอดคล้องกันระหว่างที่บ้านกับที่โรงเรียน *Family education* นี้เรื่องใหญ่ มีช่องทางไหนที่จะให้พ่อแม่เข้ามาร่วมเรียนรู้หรือมาแลกเปลี่ยนกับเด็ก เครือข่ายผู้ปกครอง และการเข้ามา *Home room* เด็กก็เป็นช่องทางหนึ่งที่เป็นโอกาสอันดี ถ้าให้ผู้ปกครองเข้ามาคุยเรื่องข่าวกับเด็กๆ ว่าเรื่องเหล่านี้ผู้ใหญ่คิดอย่างไร เด็กคิดอย่างไร ข่าวต่างประเทศก็น่าสนใจ ครูต้องมีส่วนร่วมในการเตรียมว่าควรจะคุยประมาณไหน พ่อพ่อแม่ต้องเข้ามาเป็น *educator* ก็จะกลายเป็นการ *educate* พ่อแม่ไปในตัวด้วย” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการปลูกฝังสำนึกสากลในการประชุมผู้ปกครอง โดยให้ผู้ปกครองร่วมมือในการส่งเสริมกิจกรรมการส่งเสริมสำนึกสากลของบุตรหลาน เช่น กิจกรรมค่ายเยาวชนมิตรภาพนานาชาติ เป็นต้น” (ฉันทนา จันทร์บรรจง, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

“โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมและเชิญชวนให้ครอบครัวเข้าร่วม เพราะครอบครัวบางครอบครัวอาจไม่มีพื้นฐานหรือโอกาสรับรู้เรื่องใกล้ตัวมากเพียงพอ” (อมรา พงศาพิชญ์, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2551)

“โรงเรียนควรร่วมกับครอบครัวส่งเสริมสำนึก โดยจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองพบปะกับครูบ่อยครั้ง เช่น รับใบแจ้งผลการเรียนด้วยตนเอง พ่อแม่เข้าไปช่วยสอน ให้ความรู้ตามที่ตนถนัด” (วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

2.1.3 แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลของเยาวชนโดยชุมชนและสถาบันทางสังคมอื่น

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสามารถสรุปประเด็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลโดยชุมชนและสถาบันทางสังคมอื่นได้สี่ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก การจัดการศึกษาโดยชุมชนต้องเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับชุมชนผ่านวิธีการต่างๆ ที่สอดคล้องกับทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้และวิถีชีวิตของคนในชุมชน และรัฐต้องส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องนี้ให้กับผู้นำชุมชน ดังความเห็นต่อไปนี้

“การเรียนรู้ต้องเป็นสองทาง ชุมชนหรือสถาบันต้องเข้ามาร่วมกับโรงเรียน ในฐานะของ *resource person* เป็นตัวแทนของการเรียนรู้สำนักสากลนอกห้องเรียน และศึกษาว่าในชุมชนมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือไม่ เริ่มจากวัฒนธรรมใกล้ตัวก่อน ตามหาคำศัพท์ภาษาถิ่นต่างๆ เทียบความแตกต่าง เพื่อเป็นฐานไปสู่สังคมที่กว้างกว่า” (อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“จัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้สัมผัส และเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมอื่น” (อมรา พงศาพิชญ์, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2551)

“การจัดการศึกษาควรขึ้นอยู่กับลักษณะของชุมชนและสถาบันทางสังคม โดยรัฐควรให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน” (ฉันทนา จันทร์บรรจง, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

ประเด็นที่สอง การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลโดยสื่อมวลชนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเขาสามารถเข้าถึงข้อมูลและyakต่อการควบคุม สื่อจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการนำเสนอข่าว มีวิธีการสะท้อนภาพข่าวความรุนแรงอย่างไร ให้เอื้อต่อการส่งเสริมสำนักสากลของเขาชน โดยผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“โทรทัศน์และสื่อต่างๆ มีส่วนช่วยให้เห็นมุมมองหลายๆ ประเทศ แล้วนำเสนอแนวคิดที่ตรงกัน แต่ผู้ผลิตสื่อต้องจับแนวคิดให้ได้ว่าสำนักสากลคืออะไร เช่น การนำเสนอข่าวต่างประเทศ ญี่ปุ่น เกาหลี อเมริกา ต้องสื่อให้เห็นภาพว่าวิถีชีวิตประเทศเขาเป็นอย่างไร ต่างกับประเทศเราหรือไม่ มีการพึ่งพาอาศัยกัน มีปัญหาเดียวกันกับประเทศเราไหม มีปัญหาความยากจน ปัญหาเค็ดอคอยากหรือไม่ อย่างนี้เป็นปัญหาที่มองแล้วทำให้เห็นภาพอะไรต่างๆ ที่เข้ามา” (อมรา พงศาพิชญ์, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2551)

“ไม่ควรปิดกั้นสื่อ เพราะสื่อต้องการนำเสนอข่าวที่เป็นข้อเท็จจริง แต่สื่อก็ต้องรับผิดชอบเหมือนกัน บางเรื่องจำเป็นที่สื่อจะต้องทำให้คนในสังคมรู้ จะไปปิดบังก็คงไม่ได้ แต่คงต้องมีภาพสะท้อนการเรียนรู้ สื่อมวลชนต้องเรียนเกี่ยวกับจิตสำนึกในการนำเสนอข่าว เป็นศาสตร์ของเขาว่าข่าวบางอย่างควรเสนออย่างไร อาจเป็นข่าวความรุนแรงแต่จะเสนอให้เห็นเป็นภาพอะไร และจะสร้างบทเรียนอย่างไรให้สิ่งที่ไม่ดี ข่าวความรุนแรงต่างๆ กลายเป็นข่าวที่ช่วยเสริมสร้างทัศนคติด้านบวก สร้างเสริมให้เกิดแรงบันดาลใจขึ้นมา ไม่ให้เกิดแรงลบ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญของสื่อมวลชนในการส่งเสริมสำนักสากล” (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“สื่อที่ออกไปบางครั้งก็ไม่ได้ทำให้เยาวชนเกิดกระบวนการคิด แต่ในช่วงหลังๆ สื่อบางชนิด อาทิ สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ก็พยายามสื่อให้ผู้ชมเห็นว่าครอบครัวมีผลต่อการขัดเกลาเด็ก สิ่งเหล่านี้มันได้ผลมากกว่าการยื่นบอกแล้วก็สอนๆ จึงเป็นการดีที่สถาบันสื่อมวลชนจะผลิตสื่อในลักษณะนี้ให้มากขึ้น” (วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญบางท่านเสนอว่าสิ่งสำคัญที่สุดในการส่งเสริมสำนักสากลคือโรงเรียนและครอบครัวต้องเตรียมเยาวชนให้รู้เท่าทันสื่อ รู้จักบริโภคสื่ออย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“สื่อต้องขายสื่อ ถ้าไม่มีอุปสงค์ก็ไม่มีอุปทาน เพราะเด็กกลับไปที่บ้าน พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ ก็ซื้อคอมพิวเตอร์ให้ เพราะฉะนั้นต้องแก้ที่ต้นเหตุ ไม่ใช่ปลายเหตุ ห้ามสื่อไม่ได้ พ่อแม่ต้องมีเวลา ต้องแก้จากตัวเด็กและครอบครัว (วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

“สื่อเป็นตัวเปิดโลกกว้าง ควบคุมลำบาก เด็กสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลได้ จะมีสำนักสากลได้ก็ต้องรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารและตัวสื่อ ปัจจุบันเด็กอยากรู้อะไรก็เข้า google หมด เด็กสามารถเข้าถึงได้ สื่อมีความพร้อม สถาบันสื่อสารมวลชนมีหน้าที่ผลิตข่าว แต่ครูมีหน้าที่เตรียมเด็กอย่างไรให้อยู่ในสังคมข่าวได้ อย่างการดูภาพยนตร์การ์ตูน ครูมีหน้าที่เป็น spring board ให้เด็กเห็นว่าจากหนังเรื่องหนึ่งมันสามารถพัฒนาเด็กให้เกิดการยอมรับความแตกต่างได้” (อรรพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

ประเด็นที่สาม ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้มีกลุ่มหรือตัวแทนสังคมเพื่อคัดกรองเนื้อหาในสื่อต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมกับเยาวชน สร้างมาตรการทางสังคม และสร้างสำนักสากลให้เป็นค่านิยมที่คนในสังคมยอมรับร่วมกัน ดังความเห็นต่อไปนี้

“สื่อในปัจจุบันรุนแรงมาก ดูเหมือนพยายามจะสื่อว่าสังคมไทยเป็นแบบนี้หรือชี้แนะให้เป็นแบบนี้ มาตรการแนะนำรายการที่เด็กควรดูหรือไม่ควรดูก็ไม่ได้ผล ตราบใดที่ยังไม่มีใครสนใจอย่างจริงจัง บางรายการเป็นรายการทั่วไป แต่ยังมีเรื่องที่ไม่เหมาะกับเด็ก ส่วนการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตก็สำคัญมาก ที่จะต้องดูแลให้เหมาะสมกับเยาวชน ควรมีการทำ Rating รายการต่างๆ รายการที่ไม่เหมาะสมควรยกเลิกไป ต้องมีกลุ่ม

ที่เป็นตัวแทน คอยเป็นหูเป็นตาให้กับสังคม” (วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“ต้องสร้างมาตรการทางสังคม ว่าสิ่งที่สังคมต้องการคืออะไร เหมือนเรื่องสูบบุหรี่ ประเทศไทยประสบความสำเร็จมาก ปัจจุบันจึงไม่ค่อยมีคนสูบบุหรี่ เพราะเราสร้างค่านิยมร่วมกัน ถ้าเราสร้างค่านิยมนี้ให้เป็นที่ยอมรับ พวกที่ทำก็จะไม่กล้าทำ” (วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

“หนังสือ *life and family* ก็เป็นเครือข่ายอย่างหนึ่งที่พ่อแม่มารวมตัวกันว่าภาพยนตร์เรื่องใดควรแนะนำให้เด็กดู สถาบันครอบครัว โรงเรียนและสถาบันสังคมอื่น ต้องทำความเข้าใจและช่วยสนับสนุนการส่งเสริมสำนักสากล” (อรรถพล อนันตวรฤทธิกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

ประเด็นที่สี่ หากในอนาคตสังคมให้ความสำคัญกับสำนักสากลมากขึ้น และกำหนดให้การส่งเสริมสำนักสากลเป็นวาระแห่งชาติ หน่วยงานทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันวางแผนนโยบายเพื่อส่งเสริมการมีสำนักสากลของเยาวชน กระทรวงศึกษาธิการควรเป็นหน่วยงานหลักในการติดต่อประสานงานร่วมกับกระทรวงอื่นๆ โดยเฉพาะกระทรวงพัฒนาการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า

“ถ้าเรื่องนี้กลายเป็นวาระแห่งชาติ ก็เป็นเรื่องจำเป็นที่ทุกหน่วยงานจะต้องมาร่วมกันวางแผนและดำเนินนโยบาย ทั้งในกระทรวงศึกษาธิการเอง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงอื่นๆ (วลัย พานิช, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต้องเข้ามาเล่นเรื่องนี้ พ่อแม่ก่อนที่จะมีลูก ต้องสอนให้เข้าใจจิตวิทยาเด็กว่าเป็นอย่างไร พ่อแม่ต้องให้เวลา ลูก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องชวนพ่อแม่เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกระบวนการสานเสวนา ถ้าเขาจะเปลี่ยนเขาต้องเปลี่ยนจากภายใน” (วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551)

“กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรเข้ามามีบทบาทร่วมกันกับมูลนิธิเด็กแล้วเข้าไปในครอบครัว สร้างความเชื่อมโยงระหว่างกระทรวงต่างๆ ทั้งกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงศึกษาธิการในการจัดกิจกรรมต่างๆ (วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“มีหลายองค์กรที่ทำเรื่องนี้ กระทรวงศึกษาต้องสนับสนุนมากขึ้น แล้วขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มโครงการศึกษาแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม” (ถัดดาวลัย ดันตวิทยาพิทักษ์, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2551)

“กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงต่างประเทศ โดยอาจให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพ สถาบันทางสังคมเกี่ยวกับ *International Understanding, Peace Ed., Environmental Ed.* ทำอย่างไรจึงจะร่วมมือกันส่งเสริมเรื่องเหล่านี้” (ฉันทนา จันทร์บรรจง, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2551)

2.1.4 บทบาทของสถาบันทางสังคมอื่นในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลของเยาวชน

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันทางสังคมต่างๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า หากมีการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลของเยาวชนทั้งในโรงเรียน ครอบครัว ชุมชนและสถาบันทางสังคมอื่น โรงเรียนควรมีบทบาทมากที่สุด เพราะโรงเรียนมีหน้าที่หลักในการให้การศึกษาและขัดเกลาเยาวชนสู่สังคม การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลโดยโรงเรียนต้องกำหนดควิสิกส์ทัศน์และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ต้องปรากฏอยู่ในหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่เยาวชน แล้วจึงเชื่อมโยงไปสู่การส่งเสริมสำนักสากลโดยสถาบันทางสังคมอื่นๆ ดังความเห็นต่อไปนี้

“สุดท้ายแล้วการศึกษาในระบบคือการการันตีว่าทุกคนต้องผ่าน ต้องทุ่มเทให้กับการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้ ถ้าสิบสองปีไม่มีเรื่องสำนักสากล การศึกษาก็ล้มเหลว ต้องจัดเรื่องการศึกษาในโรงเรียนเป็น *priority* แรก ส่วนสถาบันอื่นๆ คือบริบทของการศึกษา ถ้าในโรงเรียนสอนมาอย่างดี แต่นอกโรงเรียนเขาอยู่ในสังคมที่ไม่ได้พร้อมที่จะยอมรับสำนักสากล เรื่องนี้ก็เป็นไปไม่ได้ ถ้าเขาถูกพัฒนาอย่างเข้มข้น จนถึงจุดอิ่มตัว ก็จะสามารถเปลี่ยนคนรอบข้างเขาได้ ตัวการศึกษาต้องเป็น

ภูมิคุ้มกันที่ดี ถ้าตัวภูมิคุ้มกันดีพอไปอยู่ในบริบทก็จะอยู่ได้ดี (อรรถพล อนันตวรสกุล, *สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551*)

“โรงเรียนควรมีบทบาทมากที่สุด เพราะครอบครัวบางครอบครัวอาจไม่มีพื้นฐานหรือโอกาสรับรู้เกี่ยวกับเรื่องไกลตัวมากเพียงพอ” (อมรา พงศาพิชญ์, *สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2551*)

“โรงเรียนควรมีบทบาทหลักเพื่อเชื่อมโยงกับสถาบันอื่น ถ้าโรงเรียนตั้งวิสัยทัศน์เรื่องนี้ให้ชัดเจน โรงเรียนก็สามารถจะช่วยส่งเสริมจิตสำนึกให้ครอบครัวได้ เสริมสร้างจิตสำนึกโดยมีโครงการเครือข่าย รับเด็กต่างชาติเข้ามา เพื่อให้ครอบครัวเห็นความสำคัญตรงนี้ก็เป็นทางหนึ่งที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมต่างๆ โรงเรียนเป็นตัวสำคัญที่สุด ส่วนสถาบันอื่นเป็นตัวเสริม โรงเรียนเป็นตัวสำคัญที่สุดที่จะขัดเกลาในเรื่องนี้ ก็อาจจะเสริมโดยบอกๆ ครอบครัวได้บ้าง แต่ถ้าจะมาอบรมตรงๆ มันคงยาก” (วลัย พานิช, *สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551*)

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอเพิ่มเติมบางประการ ประการแรก สื่อเป็นสถาบันที่ควรมีบทบาทรองจากโรงเรียนในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากล โดยให้เหตุผลว่า

“สื่อเป็นสถาบันที่สำคัญรองจากโรงเรียน เพราะทำให้เห็นภาพตรงๆ ขึ้นอยู่กับว่าสื่อจะนำเสนออะไร ถ้ามีรายการที่เสนอภาพให้ผู้เรียนเห็นเรื่องราว วิถีชีวิตของต่างชาติ ว่าแตกต่างกับประเทศเราอย่างไร ก็เป็นทางหนึ่งที่ช่วยเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เรียนได้ การถ่ายทอดสารคดีต่างๆ ก็สามารถนำไปสู่สำนึกสากล ถ้าสื่อรู้จักสอดแทรกเรื่องนี้” (วลัย พานิช, *สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551*)

ประการที่สอง ถึงแม้โรงเรียนจะเป็นบทบาทหลักในการส่งเสริมสำนึกสากล แต่สถาบันสังคมอื่นที่เป็นบริบทก็ต้องร่วมส่งเสริมสำนึกสากลด้วย ตามบทบาทและหน้าที่ของสถาบันนั้นๆ โดยบุคลากรทางการศึกษาต้องเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ในสถาบันสังคมต่างๆ ให้ได้ ดังความเห็นที่ว่า

“หน้าที่หลักในการจัดการศึกษาควรเป็นของโรงเรียนก็จริง แต่บริบทสังคมจะต้องเอื้อด้วย ต้องมีการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ เปิดโอกาสให้มีการร่วมงานกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและครอบครัวก็ต้องตามมา บทบาทหลักควรเป็นโรงเรียน นักการศึกษาทำอะไรจะร้อยเรื่องทุกอย่างเข้าไว้ด้วยกันให้ได้ ถ้าโรงเรียนมีจุดแข็งและเชื่อมโยงไปสู่พ่อแม่ ก็จะเข้าสู่ชุมชนได้ สถาบันต่างๆ เช่น หอศิลป์กรุงเทพ อุทยานการเรียนรู้ TK Park เขาก็ทำหน้าที่ของเขา เขาอาจไม่ได้ตระหนักถึงหน้าที่ให้การศึกษามากนัก แต่เป็นหน้าที่ที่ครูจะนำผู้เรียนเข้าไปสู่แหล่งการเรียนรู้ นั่นให้ได้”
(อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

2.1.5 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ต้องให้ความสนใจและนำสำนักสากลมากำหนดเป็นตัวชี้วัดร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษา ดังความเห็นต่อไปนี้

“สมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, ผู้วิจัย) ที่มาประเมินโรงเรียน ต้องนำเรื่องนี้มาประเมินด้วย โดยต้องกำหนดเป็นตัวชี้วัดให้ชัดเจน ว่าคุณค่าเด็กทะเลาะวิวาทกันหรือไม่ ก็เป็นการวัดการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ”
(วไล ฌ ป้อมเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551)

“อย่าง สมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, ผู้วิจัย) ที่เข้ามาประเมินด้วยตัวชี้วัดต่างๆ ก็เป็นการดีที่จะช่วยจับคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสำนักสากลมาให้เห็นว่าสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งทำมากน้อยแค่ไหน ในทุกระดับชั้น”
(อรรถพล อนันตวรสกุล, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)